

EUGENIU EST

**ZASTRA
FACHIRUL**

POVESTE INDIANĂ

CUGETAREA — GEORGESCU DE LAFRAS
BUCUREȘTI IV, STR. POPA NAN Nr. 21

Zastra fahirul se oprise de mult pe colțul unei stânci și veghea.

Era o seară albastră, minunată, cum numai pe țărmurile Ceylonului se poate vedea. Miresmele florilor umpluseră inima cu tăria lor, iar suflul musonului uscat aducea visuri și înțelepciune fără sfârșit în mintea bătrânului scofâlcit, împietrit cu mâinile pe piept și cu ochii pierduți în gol.

Astfel, fără să clipească, Zastra părea că-și așterne gândurile cele adânci pe căile fără fund ale stelelor și că-și desprinde amintirile din ascunzișurile nesfârșite ale sufletului, ca să le răsfire în liniștea și în măreția aurită a cerului.

Nimic nu-l tulbura.

Deodată însă, rugii ghimpoși ai florilor din jurul lui și foile groase ale cactușilor foșniră aproape de el și două umbre omenești se iviră în zarea albastră a nopții.

— Cine e? întrebă fahirul.

— Eu sunt, Yzori! răspunse un glas. Trec cu Mira spre malul mării. Vrem să vedem luna răsărind. Dar tu ce faci aici, bătrâne Zastra? Cauți mereu să înțelegi ce e viața? Nu mai căuta! Ascultă-mă pe mine! Vieța trăiește-o! E mai frumoasă așa. E mai dulce aerul, să-l respiri și să-i guști farmecul, decât să te întrebi mereu, ce e și de unde vine? Eu cu Mira suntem prieteni. Amândoi mergem acum să privim de pe stânci valurile spumoase ale mării, să așteptăm luna și să trăim frumusețea vieții, fără să ne mai întrebăm de unde vine sufletul și cum se va sfârși?

— Ha, ha! râse fahirul. Ai dreptate. Tu ești un pui de pasăre. Dai din aripi și zbori. Viața o ai înaintea ta și nu-ți rămâne decât s-o trăiești, pe când eu am trăit-o. Eu am ajuns la vârstă, când aripile s-au îngreunat și când, obosit de priveliștile cele vii ale vieții, am dreptul să fac un popas și să mă uit înapoi. Tu nu te întrebi nimic, căci nu știi ce să te întrebi. Eu, însă, am în ochii mei grădina nesfârșită a bucuriilor trăite și văd miile de oameni ce m-au cunoscut și m-au iubit. Simt și acum în urechi cuvintele frumoase ce mi-au spus femeile iubite și pot tresări, când vreau, de

atingerile fiecăreia din ele. Ha, ha!... Tinere Yzori, eu am trăit. Pot râde, la vârsta mea, de cei care bâjbâiesc prin viață și care nu știu nimic din multele pe care eu le am aici, în capul acesta chel și plin de zbârcituri. Eu am avut palate de cristal cu podoabe de fildeș și acoperite cu sidef. Am avut grădini necuprinse pe malul Gangelui, care este râul sfânt. Am avut de soție o fată de rajah, frumoasă ca un porțelan și am ținut, pe degetul acesta, inelul cu safir al zeiței Kali. Tinere Yzori, tu nici n-ai auzit de minunile acestui inel. Ce poți să știi tu, un copil, un câine de pădure, un sudra?!...

— Bătrâne Zastră, zise Yzori, nu mai râde de mine.

— Stăm cu tine, aici! adăugă Mira. Spune-ne din viața

ta, Zastră! Tu trebuie să știi, să ne spui minuni. Sunt așa de doritoare să aflu și eu frumusețea vieții tale...

Și Mira îngenunche și se așază apoi pe iarbă, alături de bătrânul fachir. Zastră îi mângâie părul, privi adâncimile zării și, ca prin farmec, luna apăru în clipa aceea ca o tipsie însângărată de după un mănunchi de codri îndepărtați.

Yzori se așază și el, iar Zastră fachirul începu să povestească:

Voi sunteți de jos, copii! Sunteți șoareci de câmp, săraci. E greu să priceapă șoarecii din țarină, ce face nizamul cel bogat în palatul lui aurit de pe coastele verzi ale Himalayei și nici ce poate încăpea în capul unui *gadim agarval*, care din neam în neam își poartă sângele cel curat ca lumina și mândria lui de viță veche. Dar am să vă povestesc, căci și mie îmi place să-mi aduc aminte de vremile mele de aur. Iar noaptea asta este tot așa de frumoasă ca și noaptea iubirii mele dintâi.

Pe când eram de cincisprezece ani, găsii într-o zi, în pădurile din văile Shandragiri, un pui de maimuță rătăcit și plângând ca un copil. Eram încântat. Îl dusei acasă, îi dădui să mănânce câteva curmale, îi dădui apă și îl culcai cu mine. Nimeni din orașul meu numai văzuse așa soi de maimuță frumoasă. Avea niște ochi galbeni ca de pisică, un năsuc cu doua nări nervoase, pe care mereu le umfla mirosind în toate părțile și o coadă groasă și lungă, cum n-am mai văzut. Nu mai făceam nimic altceva, decât îmi îngrijeam puiul, îl plimbam, îi căutam fel și fel de roade dulci, pe care i le dam să le mănânce și îi spuneam câte îmi veneau în minte, ca să-l fac să-și uite de ai lui. Îi pusesem numele Oya.

— Oya, îi spusei într-o zi, am să te-nvăț să vorbești.

Oya începu să râdă cu un glas ascuțit, ce-mi făcu urechile să țiuie. Dar eu mă ținui de vorbă. Îl învățai în fiecare zi câte ceva, iar puiul creștea mare învățând să vorbească, așa cum învață și cum vorbesc copiii.

Peste un an îmi spuse:

— Zastra! Du-mă mâine în pădurea din care m-ai luat. Mi-e dor de maica, de nu mai pot.

— Ha, ha! râsei eu. Dar o mai cunoști tu pe maică-ta?

— Orice maimuță pe care vom întâlni-o în pădurile Shandragirilor, ne va duce la maica, pentru că maica mea e Durga.

— Maica ta e Durga? zisei eu, căzând în genunchi, în fața maimuțoiului meu.

— Durga! repetă Oya. Marea Zeiță Durga e maica mea.

Din ochii mei curseră atunci lacrimi de fericire. Luai mâinile maimuței și le sărutai, iar ea, drept mulțumire, sări pe umărul meu, îmi băgă un deget în nas, de mă făcu să strănut și îmi trase o palmă.

A doua zi plecai cu Oya la drum și peste două zile ajunserăm în văile umbrite de palisandri, din munții Shandragiri. Era o răcoare și un miros așa de plăcut, că și eu și maimuțai mea nu ne mai săturam sorbind pe nări aerul plin de sănătate.

Deodată însă, văzui în fața noastră o ceată de vreo sută de maimuțe. Ele ne priviră lung și începură să țipe. De frică părul mi se făcu măciucă pe cap. Ca să fug era de prisos, căci maimuțele ne-ar fi ajuns din doi pași, mi-ar fi tras o bătaie și m-ar fi scuipat, de n-aș mai fi uitat toată viața. Deci stătui pe loc. Atunci băgai de seamă că din urma cetei de maimuțe venea o altă maimuță înaltă cât un copil de doisprezece ani, cu mărgelile de smarald la gât și cu o piatră de diamant albastru în frunte, luminoasă ca soarele.

— Ți-am adus puiul, Zeiță Durga! zisei eu cunoscând pe Zeiță după idolii din pagodele orașului nostru. Ți l-am crescut, l-am nutrit cu ce am avut mai bun și l-am învățat să vorbească.

Apoi căzui în genunchi cu fruntea la pământ în fața Zeiței.

Durga veni până lângă mine. Mie îmi bătea inima în piept, să mi se rupă, iar dinții îmi clănțăneau în gură, de parc-aș fi fost bolnav de friguri galbene.

— Iți mulțumesc, Zastră! îmi zise ea. Îți dau voie să te uiți la mine.

Eu ridicai fruntea din țărâna și privii spre ea. În degetele ei străluceau o mulțime de inele. Durga alese un inel cu piatră albastră, îl trase de pe deget și mi-l întinse.

— Ia inelul acesta cu safir! E darul meu, pentru că mi-ai scăpat copilul și mi l-ai crescut. Când vei vrea ceva, cere acestui inel să-ți împlinească vrerea și totul se va face după cum vei dori. E un inel de la marea zeița Kali, căreia toată India îi stă la picioare.

Eu pusei inelul cu safir pe degetul meu și mâna mi se luminează de o strălucire cum n-am mai văzut.

Oya îmi sări apoi de gât și țipă în urechile mele:

— Să mai vii pe aici, Zastra, căci are să-mi fie dor de tine.

Mă linse pe nas și sări appi în brațele maică-si.

Durga și Oya dispărură apoi printre palisandri, împreună cu toate maimuțele, iar eu mă întorsei în orașul meu.

Cel dintâi lucru pe care îl făcui după aceea, când mă văzui în curtea casei părintești, fu să cer inelului cu piatră de safir un lucru care niciunui băiat ca mine nu i-ar fi venit în minte.

— Inel cu safir, zisei eu, plimbă-mă prin stele!

Mă pomenii atunci că o putere necunoscută mă ridică de pe locul meu și mă suie în cer. Pământul dispăru încetul cu încetul într-o mare de aer albastru. Stelele crescură, unele cât luna, altele cât roata morii, altele și mai mari, iar

din nesfârșit răsărire alte mii și mii de stele, care curgeau în jurul meu ca o ploaie minunată de scântei. Trecui așa prin stelele Carului Mare, prin stelele Leilor, prin stelele Fecioarei și ale Șarpelui, prin lumina orbitoare a Lirei, prin pâcla căii Laptelui, prin stelele Vulturului și ale Lebedei, înecate în albul nesfârșit al căii acesteia fără sfârșit și fără fund și prin alte sute și mii de grămezi de globuri roșii, albe și verzi, care ardeau ca niște focuri nestinse, de când e lumea. Nici nu puteți să bănuți voi frumusețea acestei vedenii care a trecut prin ochii mei în noaptea aceea când am ajuns acasă, după ce dusesem pe Oya în pădure.

A doua zi de dimineață am spus inelului meu:

— Inel cu safir, vreau să mă duci în grădina Rajahului Afrid, fiul lui Ahrat.

Știam că în grădina aceasta regească nicio țiipenie de om străin nu putea călca, din pricina frumuseților ei neînchipuite, pe care nimeni nu trebuia să le pângărească cu privirea.

Era, într-adevăr, o minune, o minune neîncăpută de mintea noastră, a micilor pământeni, o bogăție de flori nemaivăzută, o risipă de frumuseți strălucitoare. Nisip de aur pe alei, fântâni de agată și de onix, pagode de fildeș cu caturi peste caturi, sticlind în soare ca argintul, talipi albaștri, smochini cu roade aurii, banani roșii, abanoși înalți cât cerul, cu trunchiuri înfășurate în volbură de flori parfumate, iar în fundul grădinilor era palatul de marmură trandafirie, cu ferestrele în chenare de aur, picate cu mii de diamante, unde rajahul își avea *zenana*, haremurile lui fără număr.

— Inel cu safir, am zis eu atunci, fă-mă să fiu îmbrăcat cu cele mai frumoase haine!

Și într-o clipă mă pomenii îmbrăcat în niște haine de nizam, albastre ca cerul, cusute cu râuri de fir și încins cu un brâu argintiu, ce părea că curge în jurul meu ca o apă, cu un iatagan cu mâner de aur, agățat în stânga și cu un tarabuș roșu pe cap, înfășurat într-un turban de mătase albastră ca și hainele. Cine mă putea întrece în frumusețe?

Cu inelul zeiței Kali pe deget nu-mi era frică de nimeni. Înaintam cu pașii siguri spre palatele din fundul grădinii. Dar ochii mi se opriră deodată speriați în fața unei fete ca de doisprezece ani, care venea încet pe o alee ce se încrucișa cu drumul meu. Ea venea urmată de două roabe, din care una îi ținea o umbrelă de mătase înflorată, iar alta îi făcea vânt și o apăra de albine și de musculițe cu o apărătoare de fulgi galbeni de pasărea raiului, legați în aur. Oh, Sarasvati, Zeiță a toate știutoare, în viața mea n-am putut să-mi închipui atâta frumusețe într-un chip de fată!

Era Sarojini, fiica Rajahului. Chipul ei era parcă de porțelan. Era albă și roză ca o floare și era îmbrăcată într-o rochie lungă de mătase în culoarea viorelelor de primăvară.

Eu mă oprii tremurând. Mă așteptam să văd ieșind din vreun tufiș, sau de după vreo statuie, un paznic fioros, cu iataganul ridicat spre mine. Sarojini păru uimită de ivirea mea neașteptată. Dar hainele mele strălucitoare o făcură să nu-mi zică nimic și trecu liniștită și senină pe poteca ei, înainte. Ah, Sarasvati, Sarasvati! Ce măiastră arătare! ce vis vrăjit!

Noaptea, în patul meu, după aceea n-o văzui decât pe mica mea Sarojini și n-o visai în somnul meu decât pe ea. A doua zi spusei inelului:

— Inel cu safir, fă-mă să fiu îmbrăcat în haine și mai frumoase decât cele de ieri și du-mă apoi în grădinile Rajahului Afrid!

Și inelul mă îmbrăcă și mă duse.

Grădina însă foia acuma de păzitori cu lănci ascuțite. Când mă zăriră, trei din ei se repeziră din trei părți, să puie mâna pe mine. Eu însă pierii ca o nălucă din ochii lor, căci inelul cu safir nu mă lăsă și mă aduse ca p-un fulg acasă.

Mă uitai atunci la mine și mă văzui îmbrăcat în niște haine de mătase vișinie, cu ceaprazuri de fir, cu brâu de fir încins și cu iatagan aurit la sold.

— Inel cu safir, zisei, eu, bănuind că mica Sarojini era

de data aceasta în altă grădină a palatului, du-mă acolo unde e fata Rajahului și fă-mă s-o mai văd și astăzi!

Un braț nevăzut mă cuprinse atunci ca prin minune și în câteva clipe fui într-o grădină de salcâmi pletosi cu flori liliachii și cu fântâni ce își aruncau apele în sus învârtindu-le în cercuri.

Frumoasa Sarojini ieși dintr-un castel cu turnuri albastre, urmată de șase roabe și trecu înfășurată peste umeri și trup cu un sari alb, cusut cu flori de aur și cu gâtul încărcat de un lanț de mărgăritare albe. Chipul îi era parcă și mai frumos ca ieri, iar un zâmbet îi aluneca dulce pe obrajii cei de porțelan și pe gura ei mică și roșie ca o cireasă coaptă.

La vederea mea, roabele ei țipară și din castelul cu turnuri albastre ieși o namilă de om cu barbă neagră și îmbrăcat într-un veșmânt de mătase verde, mai ușor și mai fin ca cel mai subțire vâl făcut de mâna omenească. Era chiar Rajahul. I se spusese că ieri fusese văzut cineva plimbându-se prin aleile grădinii și acum umpluse locul de paznici, ca să mă prindă.

Eu avui atunci un gând. Să mă înfățișez Rajahului. Știam doar bine că inelul meu cu safir îmi stă de pază și avui toată încrederea în el. Deci mă aplecai în fața mării sale, cu chipul cel mai umilit din lume și îi vorbii apoi cu glas răsunător și dulce:

— Luminate Rajah, soarele să te vadă și să te ție sub puterea lui. Eu sunt Zastră, din casta *Gadim-Agarval* și viu cu sfială în fața ta strălucită, înfruntând toate pericolele, să-ți spun că mă încumet să fac orice pentru tine, numai să-mi dai pe fata ta de soție.

Rajahul se uită la mine pe sub sprâncenele lui stufoase, mă măsură o clipă și apoi îmi zise:

— Tu trebuie să fii smintit de cap, băiete! Un *Gadim Agarval* să ia o fată de Rajah? Ha, ha! Copile! Îți va sta trupul, mâine, înfipt într-o prăjină din mijlocul pieții, ca să te vindeci pentru totdeauna de sminteala ta.

Eu zâmbii.

— Luminate Rajah, pune-mă la încercare!

El se uită la mine încruntat. Mă măsură cu ochii de sus până jos și de jos până sus, apoi zâmbi și-mi zise:

— Să-mi faci, dacă poți, un palat strălucit, în care fiica mea să poată să trăiască așa după cum nașterea și frumusețea ei cere. Iar când va fi gata, să vii și să vorbești

cu mine. Acum fugi pe unde ai venit și scapă, dacă mai poți, de oamenii mei, care umplu toate grădinile din față și curțile din fund. Un *Gadim Agarval* se încumetă să calce, fără voia mea, cărările acestor grădini? Ei bine, Zastră, știu bine că peste câteva minute te vor aduce stâlcit în pumni și însângerat de sulți.

Eu mă înclinai până la pământ și pierii ca o vedenie.

Când mă văzui pe câmpiile de lângă casa părintească, începui să cânt. Eram fericit. Nimeni din toată lumea mea nu văzuse fața Rajahului și nici a fetei lui. Iar eu văzusem și fața bărboasă și încruntată a acestui om ciudat, făcut din carne de zeu și lăsat ca să domnească pământul și văzusem și chipul ceresc al fiicei lui, pe care o știam numai din nume. Mă schimbai în vechile mele zdrențe și umblai pe câmpie. Păsările cântau în ierburi și-n înaltul cerului, iar inima mea cânta cu ele dimpreună, pe când picioarele mă duceau înainte, mă duceau fericite, că duc cu ele pe acela care va fi în curând soțul fermecătoarei fecioare cu fața atât de albă și de frumoasă, cum mintea mea nici nu putuse închipui.

Stătui apoi pe o piatră, la răscrucea unui drum și căutai să mă gândesc mai bine la vorbele Rajahului. Apoi îi spusei inelului:

— Inel cu safir, fă-mi un palat ca o pagodă, cu douăsprezece caturi și cu douăzeci și două de turnuri, care să se ridice deasupra palatului cu încă șase caturi. Să fie totul de aur, de cristal, de diamant, de fildeș, de sîdef și de argint. Și să aibă ferestrele în chenare de smaralde, scările de marmură galbenă, figuri de Zei pe laturile ușilor, bogăție de covoare înăuntru cum nu s-a mai văzut și nu s-a mai auzit. Boi și zebuși de argint la scări și lei de aur la porți.

Eram parcă, năuc. Așa vorbeam de aiurit. Dar tot ce spuseseam din capul meu de copil, văzui deodată că s-a împlinit. În fața mea se înălțase acum un palat minunat. Soarele parcă locuia în el, așa strălucea din toate părțile. Eu căzui la pământ cu capul în țărână și mă rugai Zeiței Kali și Zeiței Durga și ridikai apoi fruntea și mă repezii în

palat. Mă urcai pe scări, privii pe ferestre. O minune peste tot, o minune a zeilor, o minune căzută din cer, iar eu stăpânul acestei minuni minunate. Yzori și tu Mira, stați ceva mai departe. Nu îmi pângăriți apropierea. Nu trebuie să-mi răsuflați aerul. Mă puteți auzi și de acolo. Ah, uitați-vă la lună, cum s-a ridicat! Parcă e de aur toată și luminoasă ca și palatul meu de atunci.

— Inel cu safir, zisei eu, du-mă cu palatul meu pe munții Himalayei!

Și inelul mă duse.

Mă suii atunci într-unul din turnurile de pagodă ale palatului meu și ieșii pe balconul ce înconjura turnul. Niciodată n-am să uit priveliștea măreață ce avui de jur-împrejurul meu. Castelul se înfipsese în niște stânci uriașe, că parcă era zidit pe ele. Molifti bătrâni umbreau ferestrele într-o parte. O vale nesfârșită se prăvălea prăpăstioasă în partea cealaltă și se lărgea spre fund cu păduri întunecoase de brazi, cu poieni verzi și cu pâraie argintii, ca să se înalțe apoi în felurite chipuri de munți înspăimântători, cu coamele tâind norii, spintecând văzduhurile, iar cu vârfurile îmbrăcate în glugi de zăpadă veșnică. Aerul era înghețat și pătrunzător. El intra în plămâni și în sânge, răcorea inima, destuneca ochii, deznoda puterile.

Cerui apoi inelului meu haine de fir de argint și de mătase albă, încălțăminte de argint, un brâu dintr-un șirag de mărgăritare și topaze, care să mă înfășoare de mai multe ori și un tarbuș alb, peste care legai un turban de mătase albă sclipitoare și înfipsei în mijlocul lui un ac de aur cu un cap de brilliant mare cât o nucă. Solul lui Brahma, de ar fi coborât pe pământ și n-ar fi fost mai frumos ca mine.

Cerui apoi o cutie cu odoare și pietre scumpe pentru mireasa mea. Și văzui pe dată în fața ochilor mei o besactea de aur încrustată cu diamante, cu crisopraze și rubine și deschizând-o, dădui de o adevărată comoară de mărgele scumpe și de găтели femeiești, cum numai Zeița Kali putea să nascocoască.

Și iarăși trecu o noapte. Dar o noapte fericită de doruri.

Ieșii într-un balcon și ascultai murmurul apelor ce curgeau din spatele castelului și se vărsau în spume spre prăpăstii. Luna strălucea pe cer, poleind culmile și făcând să scânteieze vârfurile cele albe ale munților.

Moliftii și brazii împrăstiau în vânt mirosul de umbră și de rășină. Iar gândurile mele toate erau îndreptate numai spre Sarojini, spre tânăra și frumoasa Sarojini, fata Rajahului Afrid din Nepal.

În zorii zilei cerui inelului cu safir:

— Du-mă cu palatul meu în coasta grădinilor Rajahului și înconjoară-mi palatul cu cele mai frumoase și mai minunate grădini! Să am turnuri de porțelan înalte cu statui deasupra lor, să am bazine de marmură, fântâni de aur, alee cu nisip de diamant, flori nemaivăzute, copaci măreți cu coroane parfumate și pagode mici cu zei de aur ascunse între portocali înfloriți, între lipani, castani albaștri și trandafiri violeți!

Și inelul făcu minunea.

Când se deșteptă Sarojini și privi din odaia ei pe fereastră, văzu cele douăzeci și două de turnuri ale palatului meu, cu zeci de pagode strălucind ca soarele în mijlocul unei grădini nesfârșite, iar pe mine mă zări în josul ferestrei ei, stând liniștit pe o bancă, la adăpostul unui plop alb.

Eu o văzui și o salutai, aplecându-mă până la pământ, iar ea îmi zâmbi roșindu-se, fără să se miște din fereastră. Înțelesei prin aceasta că și ea mă vrea. Și de ce nu m-ar fi vrut? Eram tânăr, eram frumos, străluceam în hainele mele, o iubeam și aceasta se vedea bine după felul cum mă purtasem. Pe deasupra îndeplinisem și porunca Rajahului, căci făcusem pentru fiica lui un palat strălucit, în care să trăiască, așa după cum nașterea și frumusețea ei cereau.

— Frumoasa mea prințesă, îi zisei eu neștiind prea bine cum trebuie să-i spun, privește te rog, palatul ce ți-am făcut! E tot ce poate să fie mai frumos în lumea aceasta. I-am făcut în jurul lui și o grădină și pot, oricând vei vrea, să-l strămut în altă parte a pământului, așa cum l-am

strămutat, în noaptea aceasta, aici. Orice voință, orice dor și orice gând, prințesă, îți voi îndeplini. Vei fi cea mai fericită ființă din India, dacă vei voi să fii soția mea.

În clipa aceea răsunară trâmbițele și tobele, ceea ce însemna că Rajahul iese din palat. Sarojini îmi făcu semn și dispăru din fereastră. Eu mă întorsei spre ușa cea mare din mijlocul palatului și văzui un șir întreg de oameni ieșind. Erau întâi trâmbițașii și toboșarii, apoi două rânduri rare de sulitari, apoi Rajahul și după el o droaie întreagă de sfetnici și de curteni, așa că peste câteva minute se umplu locul de mulțimea lor. Ieșirea aceasta maiestooasă și sărbătorească mă înmărmuri. Făcui câțiva pași în lături și așteptai sfios.

Rajahul mă zări și opri cu un gest toată lumea pe loc.

— Pui de bufniță, îmi zise el, iar pe aici?

— Luminate și prea lăudate Rajah, îi răspunsei eu cu glasul tremurând, voia ți-am împlinit-o. Am făcut în noaptea aceasta palatul care se vede acolo. Are douăsprezece caturi și douăzeci și două de turnuri. E durat numai din aur, din cristal, din diamant, din fildeș, din sedef, din argint și pietre scumpe.

Rajahul mă privi mânios, dar ridică ochii spre partea ce-i arătesem și zări turnurile de pagodă ce păreau făcute din focul soarelui însuși.

— *Olu cabeca!* Tu ai făcut asta? întrebă el minunându-se.

— Eu, prea strălucite Rajah! Tot ce se vede acolo, am făcut pentru fiica ta, luminata prințesă Sarojini.

Rajahul dădu din cap cu neîncredere și mă privi lung de sus până jos ca și când ar fi vrut să înțeleagă ce fel de ființă sunt.

Eu adăogai:

— În palat nu e nimeni, luminate. Cheia lui o pun la picioarele tale slăvite, ca atunci când înălțimea ta va voi, să poată să vadă această minune.

Un sfetnic se apropie și luă cheia. Cortegiul trecu apoi înainte, iar eu rămăsei pe loc. Rajahul îmi făcuse hatârul, să mă lase să trăiesc și nu puse să-mi taie capul, cum s-ar

fi cuvenit oricui ar fi îndrăznit să-i calce în curte, fără voie. Inima îmi bătea. Nu ştiam ce trebuie să fac. Să dispar din grădină şi să viu peste câteva zile, sau să cer inelului meu cu safir să mă ducă în camera fetii?

Inima îmi da brânci să fac numaidecât acest lucru, dar socotii că femeile ce sunt întotdeauna cu Sarojini vor spune Rajahului că am fost sus şi-l voi întărâta de moarte împotriva mea. Deci făcui câţiva paşi şi pierii.

Trei zile după aceea fui în cea mai nelămurită stare. Ca să uit nerăbdarea ce-mi ardea în suflet, cerui inelului să-mi facă o corabie, cu care să plutesc pe mare. Mă văzui atunci într-o corabie largă şi lungă cu douăzeci de corăbieri negri ca tăciunele. Aceştia cântau toată vremea, unii ţinând cârma, alţii îndreptând pânzele, alţii făcând de mâncare.

Marea îmi plăcu mult, în largul ei. Ea îşi schimba culoarea la fiecare ceas. Era când albă ca un lac fără liman, când de un albastru deschis ca ochii moabiţilor, când închisă ca cerul de vară. Iar spre seară trecea prin toate feţele, viorie, ruginită, însângerată, galbenă ca lămâia sau ca rodul năramzelor, verzie ca mătasea de Gurkha, verde ca smaraldul chinezesc, sau neagră ca fundul nopţii fără lună.

În ziua următoare am cerut inelului să-mi dea cea mai frumoasă trăsură din lume, care să mă plimbe prin Benares, oraşul templelor şi pagodelor. Şi adevărat că în ziua aceea m-am plimbat prin Benares, până departe, pe malul Gangelui, într-o caleaşcă de maharajah poleită, şi încrustată cu ametiste şi olmaze şi trasă de şase cai, albi ca spuma.

Mii de copii hinduşi şi de haimanale de uliţă, pe jumătate goi, mergeau înainte, pe laturile şi în urma trăsurii mele, chiuind de bucurie, până când caleaşca a ieşit din oraş şi s-a depărtat cu totul în câmpie.

O zi mă mai despărţea acum de aceea în care hotărîsem să mă duc la Rajah. Gândul că ar putea să nu-mi dea pe Sarojini mă mânca de moarte. Ca să-mi treacă, cerui inelului meu să mă ducă în faţa celui mai iscusit om în ale ştiinţei şi învăţăturii.

Și inelul mă duse și mă lăsă în curtea fachirului Yogi Kama, cel mai învățat om din Hindustan. Acesta purta o haină albastră cu stele de fir și o tichie țuguiață pe cap. Când mă văzu, fără să mai mă întrebe ceva, el mă privi în ochi până în fundul ființei mele și îmi spuse dintr-odată, de ce am venit la el.

Eu mă minunai, bineînțeles și îl ascultai până la sfârșit. Îmi spuse că am călcat poruncile Rajahului și i-am murdărit grădinile cu pasul meu, că am văzut pe fiica lui, care este cea mai frumoasă ființă din India, că ea m-a plăcut și că mă dorește, dar că Rajahul, ca să mă îndepărteze, mi-a cerut să-i fac un lucru cu neputință. A știut apoi să-mi spună, că eu am făcut Rajahului tot ce mi-a cerut și încă ceva mai frumos și mai minunat decât orice închipuire. Mai adăugă apoi că viața mea se întinde ca un fir de aur până la mijlocul ei, că se înnegrește ceva mai departe și că spre sfârșit se face de foc, ceea ce înseamnă că voi deveni și eu un mare fachir, căci fachirii au sufletul de foc.

Ca să-l mulțumesc, cerui inelului meu în șoaptă o pungă de bani și când o simții îngreunându-mi mâna, o întinsei lui Yogi Kama. El o desfăcu și când văzu că în ea e numai aur, îmi dăruî această carte sfântă, din care am citit și azi, până la înnoptat. E *Sacta Tantra*.

Când plecai, îmi veni în minte ce-mi spusese fachirul.

Firul de aur de care îmi vorbise săpă adânc în inima mea de copil și cele mai frumoase nădejdi prinseră rădăcină în mine.

A doua zi pășii cu sufletul liniștit și plin de îndrăzneală în grădinile Rajahului. De data asta gărzile se așezară în rând și mă salutară, iar eu îmbrăcat în alb și în argint de sus până jos, văzui de departe cum Rajahul, cu Sarojini de mână, coboară treptele palatului și ies în întâmpinarea mea.

Ah, Yzori, Yzori! Ce știi tu din toate astea? Și tu Mira! Voi sunteți ciori. Sunteți șacali sălbatici. În pădure la voi, nu sunt Rajahi și nizami și nababi. Cum să spui și să-i lămurești orbului că lumea e albă, că trandafirii sunt roșii și că smaraldele sunt verzi și strălucitoare, când el nu a văzut niciodată culorile? Cum să vă spun eu măreția meselor la care am fost poftit? frumusețea cântecelor, pe care muzicile măiestre le-au cântat din fel de fel de lăute, de cobuze, de fluier lungi, de trâmbițe și de tobe? și strălucirea odăilor, în care trăia Rajahul? Dar minunăția nunții? Hainele maharajahilor și nizamilor, care erau numai scânteieri de pietre scumpe și rochiile femeilor de la curțile lor, care veniseră să vadă pe Sarojini mireasă și să asculte rugăciunile acelea frumoase din Veda. În viața ta, Mira, n-ai să vezi o astfel de rochie, cum a purtat Sarojini la nunta ei. Soarele cum strălucește pe cer, așa strălucea și rochia acestei prințese frumoase, curgând ca o apă de diamante după ea.

Să vă mai spun că am fost fericit? Să vă mai spun că palatul nostru, cu douăzeci și două de turnuri de pagodă, avea în el pe cei mai îndrăgiți oameni din lume? Să vă mai spun că zilele și lunile treceau pe lângă noi, fără sa le simțim? că nu mai știam când e noapte și când e zi? că nu

se mai sfârșeau sărbătorile din acest palat? De ce să vă mai spun toate astea?

Am să vă spun numai, că după vreo doi ani de fericire, mi-adusei aminte că inelul meu cu safir poate să-mi mai dea și alte bucurii și îi cerui să mă poarte în lume. Îi cerui să mă ducă în cetățile cele mari din apus. Îmi plimbai pașii în Persia, în Iudeia, în Arabia și în Egipt, văzui apele de argint ale Tigrului și cele de aur ale Eufratului, văzui apa cea verde a Nilului, care este cel mai frumos râu ce curge pe pământ, văzui țara gazelelor și pustiiurile cu leopardi și pantere și țările cu oameni negri și cetățile cele mari din țările cu oameni albi. Dar în toate aceste plimbări ale mele m-am dus, cum e lesne de înțeles, singur, lăsând pe Sarojini în palatul nostru strălucit din țara Nepalului, sub munții cei albi și albaștri ai Himalayei. N-ar fi intrat în capul meu gândul că aș putea face altfel, căci de mic copil auzisem de învățăturile lui Karma, care spun omului: „Poți să faci ce vrei. Dacă voința ta îți arată un drum, alege-l!” Nu m-am gândit însă, decât la mine. Am înțeles prea târziu că sufletul femeii e tot așa de gingaș ca și al nostru și că lipsa mea îndelungată de acasă poate naște în sufletul ei îndoială și amărăciune, iar mai târziu ură și răzbunare. Îmi închipuiam că femeia trebuie să fie numai roabă și supusă voinții bărbatului și că singura fericire ce poate gusta e numai aceea care vine de la soțul ei. Sarojini m-a așteptat cu drag multă vreme. M-a dorit și m-a visat de câte ori lipseam prea mult, dar toate acestea până într-o zi, când a început să se întrebe: care poate să fie pricina plecărilor mele? Femeile care o înconjurau, roabele și prietenele îi spuseră că s-ar putea ca lipsurile mele să fie și din cauza altei femei. Aceasta a fost destul ca în mintea ei să se aprindă ura împotriva mea.

Un afgan, pe care îl pusesem mai mare peste grădinile mele încredințându-i îngrijirea lor, un bărbat închis la față, dar tânăr și frumos, atrăsese luarea-aminte a scumpei mele soții. Ea întârzie de câteva ori în grădină, singură, în tovărășia lui, alte ori îi ceru să-i aducă sus mănunchiuri mari de flori, cu care îi plăcea să împodobească odăile, iar

în urmă îi ceru să-i facă un chioșc într-un fund îndepărtat de grădină, pe care să-l împresoare cu cele mai frumoase flori pe care el le cunoaște. Și aici, în acest chioșc pe care afganul îl făcuse într-adevăr cum nu se poate mai minunat, venea adesea Sarojini, serile, ca să admire până târziu albastrul cel închis și adânc al cerului și strălucirea de foc a lunei. Iar când eu mă întorceam din lungile mele plimbări prin țara faraonilor, cu ochii plini de vedeniile neînchipuit de frumoase ale apelor cele albe de pe Bahr-el-Abiad, sau al celor de azur de pe Bahr-el-Azrah, ce veneau din Abisinia, Sarojini a mea era schimbată, plictisită și mereu doritoare de singurătate. Târziu am înțeles eu taina acestei plictiseli și dorinți de singurătate, căci tinerețea mea, plină de dragoste pentru ea, era oarbă și, în aprinderea mea, eu nu vedeam că fericirea mea fugise din această strălucită locuință.

Într-o noapte Sarojini se linguși pe lângă mine și mă întrebă:

— Spune-mi, Zastră, unde îți ții tu puterea? căci eu știu că toți vitejii, ca și fachirii își au puterea într-un lucru pe care îl ascund.

Eu căutai să mă fac că nu înțeleg. Dar ea nu se lăsa.

— Palatul acesta l-ai făcut într-o noapte. Ai trecut prin grădinile noastre, unde mișunau fel de fel de paznici puși să te taie ca pe un miel, sau ca pe o capră pusă pe altar și nimeni nu te-a putut prinde. Ai pierit din ochii lor ca o muscă. Astfel de fapte sunt de viteaz și tatăl meu a recunoscut acest lucru și de-asta m-a și dat după tine. Spune-mi, frumosul meu, în ce îți stă puterea?

Măgulit că îmi recunoaște darul, mă hotărîi, într-o dimineată, să-i împlinesc orice dorință îmi va cere. Dar ea nu putu și nu știu ce să-mi ceară. Atunci cerui eu inelului meu, în ascuns, să strămute palatul pe culmile Himalayei, acolo unde mai fusese odată. Mirarea ce o cuprinse de data aceasta pe frumoasa mea soție, văzând cât era de mare puterea mea, nu v-o mai spun. Destul că aceasta mirare o întări și mai mult în hotărîrea ei, de a mă linguși, până îmi va putea smulge cuvântul.

— Iubitul meu Zastra! Marele meu viteaz! Spune-mi, dragule, în ce îți stă puterea?

Eu râsei și îi spusei că n-am niciun lucru ascuns, cum credea ea și că puterea o am din naștere. Iar ca să mă creadă, îi făcui altă minune. Cerui, în ascuns, inelului meu cu safir, să strămute palatul în deșertul Rajputana, în altă parte a țării.

— Uită-te pe fereastră! îi spusei eu apoi.

Ea deschise fereastra și se uită. Măreția deșertului îi lua ochii. O astfel de priveliște încă nu mai văzuse. Mănunchiuri de palmieri și cocos de jur împrejurul palatului, cactuși înalți și înfloriți, răzoare de iarbă grasă, flori ce se ridicau până la ferestrele noastre, iar mai încolo nisipurile se întindeau trandafirii și aurii în depărtare, jucau în dogoarea soarelui și răsfrângeau ca o oglindă munții de piatră roșie și razele cele verzi din zare.

Era o panoramă neobișnuită, care se acoperea ca sub un clopot de sticlă uriaș cu un cer de azur, de o albăstrime curată și strălucitoare ca o mătase sau ca un vis.

— Spune-mi, draga mea, Sarojini, zisei eu atunci, dacă nu ești fericită cu mine.

Ea tăcu și se jucă cu degetele mele, pe când eu mă topeam de dragul ei.

Trei zile ținui palatul acolo în deșert și încă trei zile fui fericit. Nu se născuse încă în sufletul meu credința despre zădărnicia vieții. Totul era în ochii mei albastru și trandafiriu. Zădărnicia vieții o simții însă, după ce spusei într-o zi, frumoasei mele soții taina inelului meu, la umbra unui palmier, unde îmi plăcu, în ziua aceea, să mă culc alături de Sarojini, în aerul cel tare al deșertului și după un somn adânc, când mă pomenii ca-mi lipsește de pe deget acest dar al zeiței Durga.

Oh, Brahma, ziditor al lumii! și tu zeule Meșendar! și tu Parasvati! și tu Zaratuștra, profetule! și voi toți Zeii, care dați lumina și binele și răul pe pământ! N-a fost pentru mine o zi mai groaznică decât aceea în care m-am văzut fără podoaba care era sfânta mea putere și fericire pe această lume!

Unde să mă duc și ce să fac?

Sarajini, făcându-se stăpâna inelului meu cu safir, ceru acestuia să o ducă, cu palat cu tot și chiar cu afganul ce-i îngrija de grădini, tocmai în marginea cetății Agra, lăsându-mă pe pe mine în deșertul Rajputanei, să discut cu leoparzii și cu panterele învățăturile Upanișadelor și să cuget mai adânc că El, cel veșnic și de pretutindeni, este și în mine și că eu, acesta, micul și neînsemnatul pe pământ, va fi să mă prefac într-o zi, în marele Tot al lumii, care este acelaș lucru cu El, Cel mare.

II

— Zastra, zise Yzori, bunule bătrân, te-ai bucurat în lumea aceasta de multe, dar ai și suferit. Și pentru asta ai atâta înțelepciune în capul tău.

— Noi, adăogă Mira, suntem mai proști. Ne ținem numai de învățăturile lui Karma, care a zis că omul este liber.

— Și ce a urmat pe urmă? întrebă Yzori.

— Priviți luna, cât s-a ridicat de la pământ, de când vă

vorbesc. Tot astfel am simțit că se ridică și sângele răzbunării în vinele mele, pe când stam și cugetam la sufletul femeii schimbătoare.

M-am gândit să mă duc să caut, în pădurile din munții Shandragirilor, pe micul meu Oya, pe care îl crescusem și de care mi se făcuse un dor grozav. Dar cât drum era de acolo, din deșertul Rajputana și până în Shandragiri? Luni de zile mi-am sângerat tălpile, prin pustiurile nesfârșite și prin câmpiile Indiilor, mâncând doar ce căpătăm prin satele sărace ale țării și scrântindu-mi limba, să mă înțeleg cu oamenii care vorbeau în fiecare parte, altă limbă, până am ajuns.

Răcoarea dulce a palisandrilor îmi mângâie puțin sufletul. Sorbeam cu nesaț parfumul lor și umblam de zece zile prin uriașa și nesfârșita pădure a Shandragirilor, uitându-mă prin toate ramurile copacilor, doar-doar voi vedea undeva vreo maimuță, când deodată văzui, în sfârșit, cocoțat pe o cracă deasupra mea, un maimuțoi bătrân, cu fire albe în barbă și cu o coadă lungă, vărgată, pe care o mișca încovrigând-o mereu în sus și în jos.

— Frumosule, zisei eu ca să fiu cuviincios cu bătrânul maimuțoi, nu te supăra te rog, dar vreau să știu, unde e Oya, fiul Zeiței Durga?

— Hu! Hoi! Huei! Iup! zise maimuța.

Voi ați înțeles? Nici eu. Ce să fac atunci? Mă gândii puțin. Desigur că maimuțoiul nu știe, că eu i-am pus numele Oya, acelui pui de zeiță.

— Dar Durga unde e? întrebai apoi din nou.

— Ha! Hu! răspunse el.

— Durga, Durga! stăruii eu.

Maimuțoiul atunci silabisi, frângându-și jungbietura limbii, ca să poată rosti:

— Ka-raks-he-tra! Ka-raks-he-tra!

Apoi râse sughițând cu glas de bufniță:

— Hu, hu, hu!

— Karakschetra? întrebai eu.

— Ha, hu!

Înțelesei că Zeița Durga se mutase în pădurile

Karakshetra. Dar unde erau acele păduri? Oh, Parasvati! Parasvati! Și tu Mahadeo! Tocmai în celălalt capăt al țării! Să încerc să mă duc? Dar dacă maimuțoiul a vrut să zică altceva? După o lungă odihnă am plecat. Am mai întâlnit o maimuță, una tânără, cu ochii galbeni, cu dinții rânjiți, și cu urechile ciulite. Am întrebat-o și pe ea și mi-a răspuns la fel. Atunci mi-am făcut, dintr-o ramură de palisandru verde, un ciomag și am plecat cu inimă la drum. Nu știu, drept vă spun, câți fii ai Indiei au făcut prin această țară nesfârșită, atâta drum ca mine, eu care puteam mai înainte să mă strămut când vream și unde vream, numai cu o vorbă pe care o șopteam inelului meu.

Pădurile Karakshetra sunt niște sălbăticiuni îngrozitoare. Piciorul omului încă n-a pătruns în ele și încă multă vreme n-o să mai pătrundă. Singurul care s-a încumetat să răzbată în inima lor, făcându-mi cale prin buruieni puturoase, mai înalte decât mine, printre ciuperci otrăvite și băloase, prin buturugi și putregaiuri, prin stânci și povârnișuri, prin rugi ghimpoși și agățători de fel de fel de plante, prin șerpi veninoși și șopârle fără număr, am fost eu.

De data asta, știu bine, că nu mai era dorul de Oya, care mă făcea să-mi zgârii mereu obrazii prin mă răcinișuri și bălării, ci dorul de răzbunare împotriva necredincioasei mele soții și dragul ce-l purtam inelului meu, pe care nădăjduiam să mi-l găsesc cu ajutorul marei Zeițe Durga.

Dar Durga, care știe toate, înțelese păsul meu prin frunzarele pădurii și îmi ieși înainte. Mă pomenii cu ea pe o cracă lângă mine. Eu îmi plecai genunchii și mă încovoiai până îmi lipii fruntea de jos, înghimpându-mi ochii prin mă răcini. Simții inima iarăși bătându-mi cu putere.

— Zeiță Durga! mă vâitai eu. Iubita mea soție mi-a furat inelul, pe care mi-l-ai dăruit. Ce să fac? Ajută-mă să-l găsesc.

Durga mă privi, cu ochii ei galbeni, așa de tare, încât simții privirile ei înțepându-mă în față și în piept. Stătui însă ca o stâncă de piatră, fără să mă clintesc.

— Zastră! îmi zise ea apoi, dar așa de tare, că era să-mi

spargă urechile. Dulu, sau cum îi zici tu, Oya, va veni să te ajute, să-ți găsești inelul. Dar nu-l mai pierde, căci a doua oară nu te mai ajut.

— Îți mulțumesc, Zeiță Durga. Îți voi face în orașul meu de naștere un templu în numele tău, care să fie cel mai frumos din câte s-au făcut pentru tine pe pământul Industanului și care să aibă, la intrare, chipul tău sfânt, făcut în argint și în aur, pus pentru credincioșii tăi, ca să se prosterne în fața ta și să te preamărească pentru puterea-ți înfricoșătoare. Afară de asta voi tăia pe altarul tău o mie de miei și o mie de iezi, pentru ca mirosul sângelui lor venind până la tine, să fie un semn umil din partea mea, că mă gândesc la tine veșnic.

Durga făcu semn unei maimuțe strâmbe, ce sta gheboșită în dosul ei și se scărpină, iar aceasta trase de două ori câte o fluerătură de vuiră toate vâlcelele și viroagele pădurii. După câteva clipe văzui și pe Oya, venind în sărituri de pe un pom pe altul. Nu vă mai spun bucuria maimuțoiului, care țopăi pe umărul meu și mă trase de păr țipându-mi în urechi;

— Zastra! Ți-ai adus aminte de mine? O, Zastra urâtul! Zastra somnorosul! Ce mai faci tu, cămilă proastă? Unde

mai stai?

Marea zeiță Durga spuse lui Oya câteva cuvinte, pe care eu nu le înțelegeai, un fel de „ha-hu! he-he! hui-hi-he! Aia-a-a! a-a-u!” Și Oya al meu jucă de bucurie pe umerii mei, gata să mă dărâme, căci se făcuse greu, și-mi spuse:

— Hai, Zastră, să mergem!

Durga dispăru dintr-o privire, iar noi plecarăm.

Când ajunserăm afară din pădure, Oya se uită la mine speriat și-mi zise:

— Dar tu crezi, că o să mergem așa, cum ai venit tu, rupându-ți picioarele și făcând luni de zile întregi pe cale?

— Dar cum? îl întrebai eu.

— Și apoi, unde vrei să mergem? Unde este ascunsă Sarojini asta a ta? Să colindăm India în lung și-n lat, o sută de ani, ca s-o găsim?

— Dar cum? întrebai eu din nou căscând ochii la maimuțoiul meu.

Oya scuipe atunci în palmă o pietricică verde din gură și-i spuse:

— Ho. Hi-no! Sarojini ho-ha-hu!

Dar până să bag eu de seamă ce a zis, mă pomenii în fața palatului meu cel strălucit, cu douăzeci și nouă de pagode de aur și cristal.

— Oya! Palatul meu! mă pomenii că strig.

Dar Oya îmi făcu semn să tac și să ne urcăm sus.

La al doisprezecelea cat, unde știam că-i place ei să doarmă, găsirăm ușa încuiată. Noi însă intrarăm prin balcon, căci ferestrele erau deschise. Călcărăm tiptil și o văzurăm dormind într-un pat alb ca zăpada.

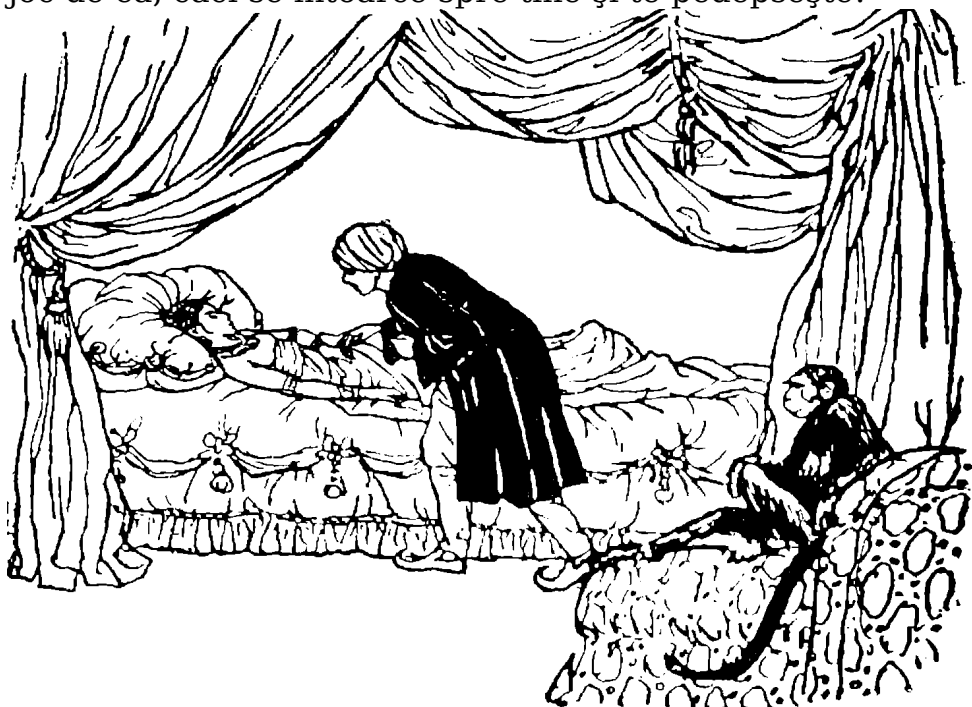
Ah, pui de papagal! Cât era de frumoasă această Sarojini! Pui de pui de papagal albastru! Și cât o iubeam! Mă apropiam de ea. Pe mână îi strălucea ca soarele inelul meu cu safir.

— Oya! șoptii eu. Stai de pază, căci eu i-l scot.

Maimuțoiul se urcă pe un scaun de mătase, urmărindu-mă ce fac, iar eu întinsei mâna îi apucau inelul și i-l scosei atât de ușor, că ea nu simți nimic.

Ah, ah, ah! Pui de crocodil! Dar ce credeai tu? Pui de

pui de crocodil! Viața e frumoasă! Dar nu trebuie să-ți bați joc de ea, căci se întoarce spre tine și te pedepsește!

Acum inelul era al meu. Ieșii cu Oya afară și merseam tăcuți până ieșiram din grădinile palatului.

— Inel cu safir, spusei eu apoi, du palatul meu cu tot ce e în el în al șaselea cer și lasă-l agățat acolo. Oya! vrei să mergi cu mine, să petreci?

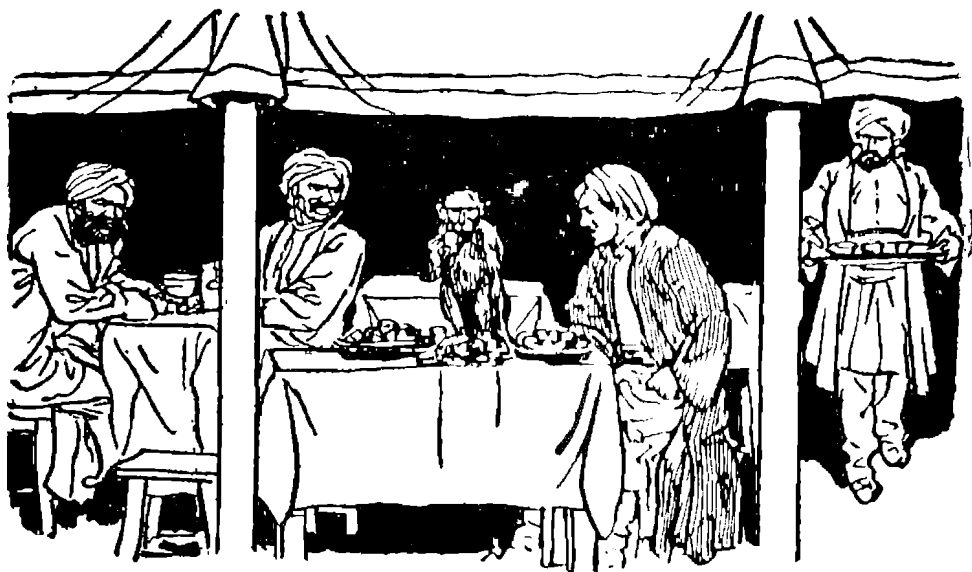
— Ha, ha! râse Oya. Cum să nu merg?

Palatul, în timpul acesta, dispăru cu grădini cu tot.

Eram în marginea cetății Agra. Intraram în cetate și merseam unde văzurăm cu ochii. Mii de oameni ne încrucișară din toate părțile, patani, siki, bengalezi, punjabi, malabari, kasadari, fel de fel de lume, bărbați și femei, bătrâni și tineri, bogați și săraci, veneau și se duceau ca furnicile încoace și încolo, fără să se sinchisească de noi.

Când simțiram că am obosit bine, ne opriram. Eram tocmai în dreptul unui han. Acolo, hangiul avea scoase, în fața ospătăriei, câteva mese. Ne așezam amândoi, iar eu

cerui ce avea mai bun de mâncare. Oya era fericit. Niciodată, în viața lui, nu stătuse la o astfel de masă. Mâncă și el ca și mine, sagu, supati de mazăre, pilaf de orez și piersici. Dar plescăi din limbă, de plăcere, când înfulecă din sagu, sări pe masă și plesni din coadă, când văzu supati-ul de mazăre, îl mestecă cu degetul, se umplu pe bot, se șterse pe hainele mele și dădu din mâini ca un disperat când îl fripse pilaful, scuipând și înjurând în limba lui:

— Hai-hi-hu! Țu-țu-hu! U! u! u!

La urmă urlă de bucurie, când văzu piersicile. Se repezi peste ele și le mâncă pe toate, mie oprindu-mi numai una, și asta cu o repeziciune și cu niște schime așa de caraghioase, că se strânseseră împrejurul nostru o mulțime de calici. Oya le aruncă oasele și toate resturile de mâncare de pe masă, iar eu le aruncai câțiva gologani de aramă și-i gonii.

O vânzătoare de flori, o biată rioa, zdrențăroasă, veni să-i cumpăr flori. Ea scoborî de pe cap un coș mare, plin cu cele mai frumoase flori ce cresc în grădinile Agrei, de pe malul Gangelui. Eu băgai de seamă că rioa avea cei mai frumoși ochi negri și un păr negru și lucios, ce se vedea legat cu o basma galbenă. De nara stângă avea atârnat un

inel cu peruzea albastră mincinoasă, iar când râdea, arăta două şiruri de dinţi albi ca nişte mărgăritare. Trupul îi era svelt şi plin. Era înaltă, iar mişcările îi erau atât de graţioase, că parcă era o femeie de castă mare.

— Cum te cheamă? o întrebai eu.

— Sitta, îmi răspunse ea cu un zâmbet trist.

— Ascultă Sitta, îţi cumpăr toate florile şi îţi dau pe ele zece rupii de aur. E destul?

— Şahib! răspunse ea. Nu merit atâţia bani pentru un braţ de buruieni ca astea!

— Nu ţi-am dat mult, răspunsei eu, şi-ţi mai dau de două ori atâta, dacă vei şti să-mi ghiceşti viitorul.

Vânzătoarea de flori scoase o scoică de mare din sân, şopti în ea câteva vorbe în limba urdu, pe care numai ea o ştia şi îmi spuse:

— Şahib! Mare eşti şi luminat eşti. Stai la masă numai cu nizami şi cu nababi. Ți-e calea numai lapte de flori şi miere de stupi, dar tare eşti supărat pentru o crăiasă. Să fie o fată de rajah? sau de maharajah? Tare ți-i sufletul negru din pricina ei. Ai aruncat-o departe, unde minte de om nu se poate apropia. Dar nu e bine, şahib! Du-te şi o ia înapoi. Iart-o! Şi fii al ei, căci nu e o inimă rea. E o bunătate de aur şi o înțelepciune, cum nu se întâlneşte printre femei.

— Bine Sitta, îi răspunsei eu, dar n-a fost credincioasă.

— Fiecare om, zise ea, are în viaţa lui cel puţin câteva ceasuri, care sunt ale păcatului. Dinţii lui Siva, sau ai lui Ganesh, au muşcat din carnea ei. Şi tu, şahib, ştii că femeia muşcată de Zei totdeauna greşeşte împotriva bărbatului ei. Dar totdeauna se pocăeşte şi după aceea, şi mai mult se face a lui, cu toată inima ei. Ascultă-mă, şahib! În faţa lui Brahma mult mai păcătos este acela care nu vrea să ierte păcatul femeii lui, decât femeia care a greşit, căci aceasta s-a pocăit.

— Ia-ţi rupiile ce ți-am făgăduit! Uite-le, Sitta, şi fugi! Tu eşti cea mai proastă fiinţă, pe care am văzut-o! Hai, lasă-mă în pace!

Florăreasa plecă tristă că nu am crezut-o, deşi putea să

se bucură pentru cele treizeci de monede de aur ce-i aruncasem.

— Oya, zisei apoi, hai să plecăm de aici!

Eu nu băgasem de seamă că în Agra era zi de târg. Dar forfoteala lumii, căruțele de la țară, îmbulzeala din ce în ce mai mare, de tot felul de oameni, mă făcu să înțeleg. Și fui bucuros. O mulțime de dobi și de biste se frecau de mine cu coșurile lor, bătrâni kshatriși și yogi pleșuvi cu ochelari pe nas, femei swipere cu barișuri albastre sau galbene pe cap, mashuzi închiși la față și zdrențăroși, vaziri călări cu flinta pe umeri și cu brâul plin de cuțite, mahrați și baluciți gălăgioși se izbeau unii de alții, se frecau fără să se bage de seamă, fiecare căutându-și de drumul și de treaba lui. Apoi gloata de gură-cască și de pehlivani de bălciuri, urlătorii și cântăreții și trâmbițașii ce-ți asurzeau urechile și tobele ce-ți spărgeau pieptul și mirosul de bogaci și de carne friptă și praful ce sta ridicat ca un înveliș trebuincios peste toată mulțimea, mă făcu să uit necazul ce-mi frământa inima atât de adânc.

Oya stătea în cârca mea ținându-mă de cap și gargarisea la urechile mele un fel de cântec, groaznic de urât, învățat în pădurile Karakshetrei, de la gibbonii cântăreți și urâți ca niște babe îmbrobodite. Eu îmi plimbam ochii peste tot, amețit de culorile ce foiau împrejurul meu ca o magie. Aspiram putoarea bălciului ca un parfum al uitării relelor din viață și, după o vreme, începui chiar să cânt.

Când ostenii, căutai o masă într-unul din corturile cârciumilor, ce stăteau la rând, într-o latură a târgului. Băiatul cârciumarului îmi aduse mie băutură, iar lui Oya o turtă dulce împănată cu migdale și cu stafide. În fundul cortului, pe un fel de pod de scânduri vechi, un bătrân uscat, cu barbă sură, cânta dintr-un burduf cu două muzicuțe pițigăiate un fel de manea turcească ce nu se mai sfârșea, iar o bufniță de femeie, într-un veșmânt arăbesc, juca fără nici o plăcere, mișcându-și trupul din dreapta în stânga și bătând într-o tobiță cu zdrăngănele.

Oya o sorbea cu ochii, iar cu turta bătea tactul după

muzică, în capul meu.

Peste vreun ceas intrai cu Oya într-o panoramă, în care erau doi luptători uriași cu niște piepturi ca de piatră și niște caraghioși care făcură pe maimuțoiul meu să scoată niște huhuituri de râs cu sughițuri și cu lovituri de labe în obrajii mei, că stârni și mai multă veselie în lumea de acolo.

Această furioasă mărturisire de plăcere a maimuțoiului meu îmi aduse aminte de minunata lui mijlocire în găsirea inelului cu safir și îl lăsa cu bucurie să mă răsfețe cu dragostea și cu palmuțele lui.

Spre seară i se făcu somn. Atunci cerui inelului să ne ducă în pădurea Karakshetra la locuința lui.

Inelul îmi îndeplini cererea și mă pomenii deodată într-un luminiș al pădurii, unde era clădit palatul zeiței Durga. O clipă doar am privit și era să-mi ardă ochii lumina acestui palat, făcut, zice-se, numai din diamante și din bucăți de soare.

Am închis ochii și am fugit, cerând inelului să mă ducă la casa părinților mei.

Acolo am dormit, cum de multă vreme nu mi se mai întâmplase. Părinții și bunicii mei însă nici n-au ațipit măcar, căci toți erau atât de fericiți de întoarcerea mea, încât trebuiră să ție sfat toată noaptea, cu ce să mă mulțumească a doua zi, ca să mai stau cu ei. Niciunul dintr-ânșii nu știa însă taina minunată care mă lega de fericire și care mă ținuse până atunci în altă lume.

De dimineață, când mă deșteptai, deschisei binișor ușa ce mă despărțea de ai mei, dar toți ieșiseră după treburi, unii la câmp, alții după vite prin fundul curții, surorile cele mici după apă și după jocurile lor, așa că eram singur.

— Inel cu safir, zisei eu atunci, schimbă ușile astea de lemn prost, care nici nu se închid bine, cu niște uși de lemn scump, de cedru, sculptate cum nu se poate mai frumos! Pune pe pereții odăilor aur și în casă lucruri minunate și strălucitoare și întinde, în mijlocul odăii celei mari, o masă cu tot ce e mai scump și mai bun pe ea. Ah, Yzori și tu Mira, nici că puteți să prindeți cu mintea

voastră de veverițe proaste, chipul frumuseților cu care se îmbogăți casa noastră și a mesei ce se așternu ca un fulger, cu talere de aur și de argint, cu potire scânteietoare, cu mâncări împărătești și cu cele mai minunate roade ce Brahma a dat pomilor Indiei, ca o înaltă binecuvântare a pământului nostru.

Când părinții, surorile și bunicii mei intrară în casă, la vremea prânzului, li se păru că visează. Mama și bunica erau să leșine, iar surorile țipară de bucurie. Eu mă așezasem într-un scaun, ca într-un tron, la mijlocul mesei și așteptam, îmbrăcat în niște haine strălucitoare, albe, numai mătase chinezească cusută cu flori de argint și strâns pe mijloc cu o cingătoare de mărgăritare.

După masă dădui fiecăruia câte o legătură de haine noi. Dădui tatei și bunicului câte o pungă de bani de aur și ieșii să văd câmpul, înapoi însă nu mai venii în ziua aceea, căci în câmp îmi veni în minte să cer inelului cu safir să facă în jurul meu o horă cu cele mai frumoase fecioare, îmbrăcate în cele mai strălucite veșminte și să așeze într-o parte, afară din horă, doisprezece muzicanți, cu lăute, trâmbițe, țimbale și tobe.

Inelul cu safir m-a ascultat și a înșirat împrejurul meu

atâtea fecioare frumoase și strălucitoare și atâta muzică și danț, că mintea mi s-a părut că mi se învârteste și n-am mai știut, dacă trăiesc pe lume, visez sau am înnebunit.

Am stat așa și am privit ca un năuc, dar cu cât priveam și cu cât vedeam frumusețea acestor ființe aproape străvezii, cu atât mi-aduceam aminte de Sarojini, mica și frumoasa mea Sarojini. De ce oare mi-a fost necredincioasă? N-am iubit-o destul? Era pentru mine altă ființă pe lume, care să-mi facă mai multă plăcere decât ea? De ce nu putusem să-i înțeleg sufletul, să pătrund în cugetul ei, să simt în sângele ei dragostea ce avea pentru mine, ca să-i pot face voile și să rămân în inima ei singurul prilej de dragoste?

Mi-am zis apoi cu tristețe:

Veșnic alături de noi și în tot ce ține de înțelegerea noastră, a oamenilor, va trăi îngrozitorul Nu! Nu știm niciodată nimic din tot ce ne înconjoară. Nu înțelegem nimic. Ochii îi avem, ca să vedem numai amăgiri, urechile ca să auzim ceea ce nu există, iar corpul ca să simțim cum minciuna ne atinge. Oh, mă întreb: Se mișcă oare această horă frumoasă împrejurul meu? Sunt oare ființe omenеști acestea, care dănuiesc așa de mlădios? Ori totul ține de un vis chinuitor?

Și, ca să mă încredințez, intrai în jocul acestor frumoase fecioare, mă prinsei în hora lor și sărutai pe una din ele. Trupul acesteia căzu moale în mâinile mele, ochii ei se ridicară spre cer și gura ei îmi zâmbi înflorită. Era așa de frumoasă, așa de caldă, așa de înmiresmată și așa de doritoare să-i vorbesc, încât uitai în clipa aceea pe Sarojini. Dar dragostea cea adevărată stă înfiptă cu mii de ghiare nevăzute în carnea noastră. O clipă de uitare în brațele alteia ne scormonește ființa și ne aruncă cu și mai multă patimă în brațele aceleia de care am fugit.

Sărutarea acelei femei îmi trezi dorul de Sarojini. Mă trăsei la o parte și mă gândii la ea cu toată puterea. Îmi văzui fericirea de altădată. Trecură prin ochii mei stările duioase de prietenie cu ea, tainele neuitate ale bucuriilor de odinioară, chipurile tuturor străngerilor de mâini și

atingerilor, tupilate în desișul de amintiri ce îmi nedumirea mintea.

Atunci sării în sus și vorbii cu inelul meu:

— Inel cu safir, adună-ți toată această horă și du-o de lângă mine! Dă-mi în mână cele mai frumoase flori și du-mă în palatul meu, lângă Sarojini!

În clipa aceea pământul pieri sub picioarele mele. În mâini aveam un mănunchi de flori înflăcărate și atât de mirositoare, că sufletul mi se îmbătă de plăcere. Zburam printre stele în cer, lăsam în urmă comete și sori și planete de toate colorile, iar după câțva timp mă văzui deodată în palatul meu, în fața soției mele, care se odihnea pe un scaun de aur, cu ochii mari deschiși și fața tristă, cum n-o văzusem niciodată.

Când mă văzu, își acoperi ochii cu palmele și începu să plângă.

— Sarojini, îi spusei eu, de ce ai făcut asta?

— Eu? întrebă ea cu îndrăzneală. Tu ești vinovat de tot ce s-a întâmplat. Ție ți-a plăcut să fugi de mine, ca să te plimbi singur, Siva știe unde! Bineînțeles că atunci eu am plăcut pe un altul.

— Și unde este el acum?

— De ce vrei să știi?

— Sarojini, strigai eu îngenunchind în fața ai și lăsând florile să-i cadă în poala rochiei, eu te-am iubit fără încetare și nu te-am schimbat cu nimeni. De ce să te porți cu atâta ură și dispreț?

— Ha, ha! îmi râse ea în nas. Eu sunt fată de Rajah, pe când tu ești un sânge prost! Mi-ai plăcut la început, când te-am văzut așa de frumos, așa de îndrăzneț și așa de minunat. Dar toată puterea ta este inelul, iar tu ești tot un *Gadim-Agarval*, pentru mine un om din toată lumea.

— Pentru tine sunt soțul tău, Sarojini! zisei eu. Cum poți să uiți clipele de fericire pe care le-am trăit împreună?

— Tu să nu le uiți! Când un om ca tine ajunge să ia o fată de Rajah, să stea în genunchi la picioarele ei toată viața și să nu aibă altă grijă decât s-o iubească. Eu trebuia să fiu soarele tău și toată lumina ta. Ai căutat alte lumini în

altă parte! Ai destrămat cu asta toată pânza de aur a dragostei mele. Ai risipit tot nectarul fericirii, pe care îl țineam în inima mea pentru tine.

— Sarojini! mă rugai apoi. Dar eu n-am încetat să te iubesc.

— Nu-mi mai pasă de tine.

— Unde este omul care se adăpostește aici, în palatul meu? Întrebai atunci, furios peste măsură.

— Zastră, îmi zise ea, eu n-am nevoie de palatul tău. Du-mă înapoi în țara Nepalului, de unde m-ai luat! Tatăl meu are destulă bogăție pentru mine.

— Unde este omul? stăruii eu întăritat.

Sarojini avu atunci un gând viclean. Ea înțelese, că în depărtarea de la pământ în care se găsea, furia mea putea să-i aducă o cumplită răzbunare și că cel mai înțelept lucru ar fi fost să mă câștige, ca să încerce apoi din nou să-mi fure inelul și pe urmă să mă lase să mă usuc, de foame și de sete, în palatul meu de aur agățat în stele, așa cum aș fi putut să fac eu cu ea.

O văzui atunci zâmbindu-mi și luându-mi mâna.

— Micul meu, Zastră! Ce e asta? Te poți mânia tu împotriva mea?

— Am și eu mândrie, zisei eu. Unde este afganul care îngrijea de grădinile mele și care a îndrăznit să-și ridice ochii la soarele meu?

— Nu mai este aici, răspunse ea mincinoasă și lingușitoare. Când m-ai găsit la Agra și ai adus palatul aici, afganul era dus la vânătoare de gazele și antilope în pădurile vecine. Zastră tu ești singurul om la care eu am ținut întotdeauna. Iar ceea ce am făcut, am făcut numai ca să te aduc înapoi pe calea iubirii noastre. Nu sunt vinovată cu nimic. Deschide-mi inima și vei vedea că toată este numai a ta. E plină cu numele tău și cu amintirile ce am de la tine. În urechile mele am numai zvonul cuvintelor tale, în ochi numai lanțul de priveliști fermecate ale stărilor iubirii noastre și pe buze numai urmele sărutărilor tale.

Brațele cele moi și catifelate ale frumoasei Sarojini se deschiseră atunci, mlădioase și amăgitoare și ca un

nesocotit încrezător, mă lăsa cuprins de basmul alintărilor ei și potopit de sărutările ei nepotolite, amestecate cu lacrimi și cu vorbe fierbinți.

O zi și o noapte, după aceea, am lăsat să mă acopere uitarea. N-am vrut să mai știu nimic de nimeni și am cules clipă cu clipă, toată mierea fericirii și tot adamănul dragostei.

A doua zi, spre dimineață, dormeam un somn așa de dulce, că parcă aș fi plutit pe un parfum de flori. Visam cum porumbeii verzi ai Regelui Akbar veniseră deasupra casei noastre clipind din aripi, ca să-mi aducă alb de tuberoze și galben de iriși chinezești în ciocurile lor și cum unul din ei se așeză pe degetul meu și începu să mă ciugulească. Iar inelul meu cu piatră de safir părea că era viu și că-mi vorbea:

— Zastră, tu, frumosule Zastră! ia seama, căci dacă plec din degetul tău, tot duiumul amărăciunilor și nenorocirilor vor curge ca ploaia pe capul tău. Mica ta Sarojini, care a venit în chip de porumbel pe degetul tău, vrea cu tot prețul să fiu al ei. Dar n-o lăsa, Zastră! Strânge mâna mai tare! Vezi că și eu mă lupt! Și eu o înghimp. Mă trag înapoi și mă îngrop în carnea degetelor tale, ca să scap. Zastră! Ce faci? Îmi dai drumul? Zastră!!

În clipa aceea un bici de foc păru că pleznește în mine furios. Ochii mi se deschiseră arși și plini de pâcla trandafirie și albă-albăstrie a somnului. Sarojini, îmbrăcată și gata de plecare, sta lângă mine și cu degetele ei subțiri și frumoase apucase inelul și cu o dibăcie de necrezut mi-l răsucea pe deget, frământându-se să mi-l scoată.

— Ce faci, Sarojini? Țipai eu. Iar vrei să-mi furi inelul? De-asta te-am crezut eu și am rămas cu tine?

— Micul meu Zastră, zise ea, ce te sperii? Eu te mângâiam. Nici nu mă gândeam să-ți fur inelul. Vrei tu să te scoli, să mergem la plimbare? Tare mi-e dor de țara Nepalului, țara copilăriei mele, a tatei și a mamei mele, pe care nici măcar n-am cunoscut-o. Tare aș vrea să-mi fac un mănunchi de flori din grădinile palatului nostru!

Eu mă înduplecai. Mă ridicai din pat și stătui la masă

cu ea. Apoi cerui inelului cu safir, să ne ducă în grădinile Rajahului Afrid din țara Nepalului.

Și inelul ne duse. Sarojini fugi atunci în palatul tatălui ei și nu mai ieși, iar eu o așteptai până seara târziu afară în grădină, ca să înțeleg mai bine că totul se sfârșise între mine și ea și că nu aveam altceva de făcut decât să plec de pe locurile acelea.

Noaptea târziu intrai în palatul meu, pe care îl așezai pe același loc pe care mai fusese și altă dată, în fundul grădinei Rajahului, iar dimineța văzând că Sarojini tot nu mai vine, mi-am lăsat palatul pe pământul lor, ca semn al ființei și puterii mele și m-am strămutat în împrejurimile limanului Yanaon, pe malul mării Bengaleze, într-o casuță de pescari.

Astfel se sfârși povestea dragostei mele cu întâia mea soție. Fără lacrimi, fără țipete, fără răzbunări și fără sânge. A fost aproape cum spun cărțile sfinte: ne-am întors fiecare de unde am pornit.

Multe zile după aceea, n-am făcut altceva decât m-am gândit. Valurile cele albastre ale mării păreau că-mi aduc înțelepciune. Mă simțeam, în clipele gândirii mele, ființa cea mai superioară. Și eram în aceeași vreme și neființă, pentru că uitam cu totul că trăiesc. Nu mai știam nici dacă pot să mă mișc, nici dacă viu din adâncul apelor vreunei țări îndepărtate, sau din adâncul necuprins al văzduhului. Eram singur, eram unul, eram ca și Brahma, ziditorul,

înainte de a se deștepta în el dorul de a face lumea.

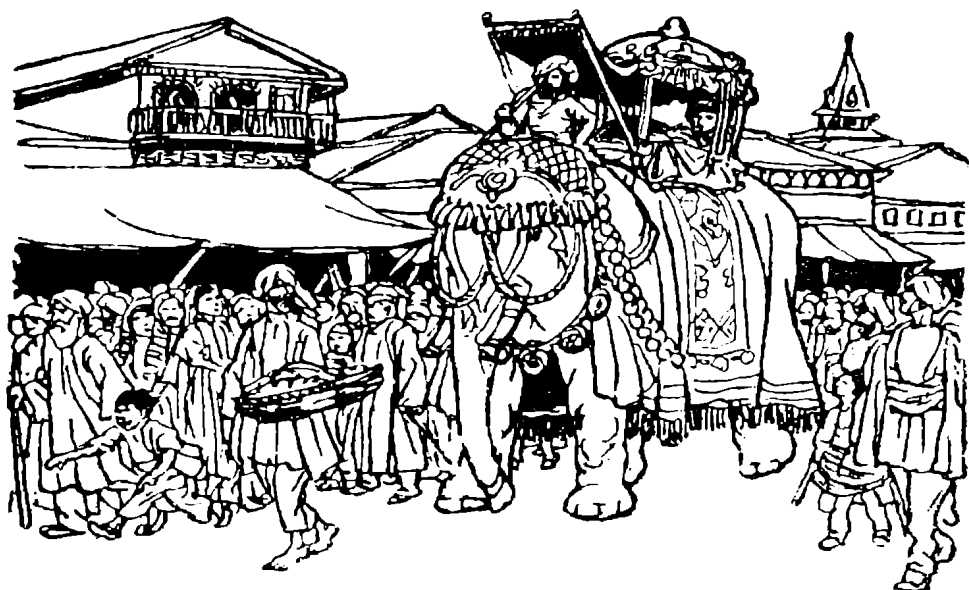
III

După câțiva ani de stare în fericirea nepăsării, îmi veni în minte să mă duc din nou în lume.

Intrai în cetatea Yanaonului, fără haine scumpe pe mine, ca un riot prost și aproape dezbrăcat și mă amestecai cu oamenii.

Zgomotul cetății, vuietul vorbelor, strigătele de tot felul, dogoarea zidurilor, mișcarea nesfârșită a trecătorilor, mă făcură să mă trezesc puțin din tâmpeala în care căzusem, de când mă așezasem pe malul apelor Bengalului, în chip de mare gânditor.

Un punjab zdrențăros, călare pe o cămilă râioasă mă izbi cu un picior de mă aruncă cu nasul în țărână. Un vali păros și întunecat de supărare dintr-un ekka strălucitor, lăcuit de curând, și tras de doi zebuși măreți, țipă să mă dau la o parte din calea lui, iar un babu bătrân mă lovi cu coada biciului, pentru că îi acopeream vederea și nu putea desluși frumusețea unei vânzătoare de smochine.

Supărat de aceste întâmplări, mă abătui pe o uliță lăturalnică și cerui inelului meu cu safir să-mi schimbe țoalele cele vechi și zdrențăroase de pe mine cu niște veșminte scumpe și să-mi dea un elefant uriaș împodobit

cu tot ce putea să fie mai frumos și un mahut, care să-l îngrijească. Peste câteva clipe, după aceea, ieșii pe ulița cea mare, stând ca un maharajah pe elefant, apărat de soare sub un cort de purpură și aur și având alături, pe jos, pe mahutul meu, care sta de vorbă cu elefantul și mă sluja cu tot ce voiam să-i cer.

Cumpărai apoi flori și împodobii capul elefantului și hamurile care erau numai de fir și de pietre scumpe. Cumpărai portocale și piersici și străbătui astfel cetatea de la un cap la altul, fără să mai primesc lovituri de picioare și de bici și fără să mai fiu batjocorit că țin calea oamenilor mari.

În balconul unei case bogate văzui chipul neacoperit al unei femei atât de frumoase, că, fără să mă mai gândesc la ceva, oprii elefantul ca să o privesc. Ea îmi zâmbi și mă privi tot cu atâta plăcere cu care o privii și eu.

Era îmbrăcată într-un veșmânt de mătase cărămizie, pe care erau cusute fel de fel de flori de aur și legată peste mijloc cu un brâu verde ca frunza de lipan.

Această neașteptată întâlnire de ochi trezi în mine o dorință nestăpânită de a ști cine este și de a-i vorbi.

Pornii ceva mai departe, dar peste câțiva pași mă înapoiai și trecui din nou pe lângă minunatul balcon, din nou oprindu-mă câteva clipe, când ajunsei în dreptul fermecătoarei femei. Întinsei atunci brațele în aer și îmi luai îndrăzneala să vorbesc cu ea.

— Nu te-am văzut de mult, frumoasa mea prietenă de copilărie, zisei eu. Ce faci singură acolo sus?

— Mi-aștept soțul, zise ea, care a plecat la Karikal de douăsprezece zile.

— Și vine chiar acum? Întrebai eu cu șiretenie.

— Ori azi, ori mâine, ori poate peste două, trei sau patru săptămâni, răspunse frumoasa înflorind la față.

Mă uitai împrejurul meu. Nu era nimeni în apropiere ca să mă poată auzi. Atunci îi spusei:

— Nu vrei să faci o plimbare pe malul mării?

— Ba da, zise ea roșindu-se ca o cireășă. O să fie cam greu, dar așteaptă-mă ceva mai departe. Vin pe jos,

acoperită la față.

Întâmplarea aceasta îmi zgudui puțin carnea și sufletul. Tremuram de nerăbdare, s-o văd venind. Mă întorsei din nou și mă depărtai cu două sute de pași.

Deodată mahutul, care pândea cu ochii înapoi, îmi spuse:

— Vine, stăpâne. A ieșit acum din curte. E îmbrăcată în negru și cu fața acoperită într-un sari verde.

O așteptai pe loc, iar mahutul o ajută să se suie lângă mine pe elefant.

Era încântătoare. Inima îmi bătea, de nu mai puteam nici să vorbesc. Ea de asemenea. O luai atunci de mână și o mângâiai câteva clipe pe pielea mătăsoasă. Apoi o întrebai:

— Care e numele tău, prințesă?

— Tala, îmi șopti ea.

Auzeam cum îi bătea inima. Îi luai ușor sariul ce-i acoperea umerii și capul și i-l desfăcui. Ah, Manvantara! Zeule albastru! Ce ochi de foc! ce față! ce gură! Krisna! De ce mi-ai dat vedere?

Elefantul mergea cu pasul moale, legănându-ne pe pernele de aur, pe când restul lumii se scurgea pe lângă noi privindu-ne searbăd.

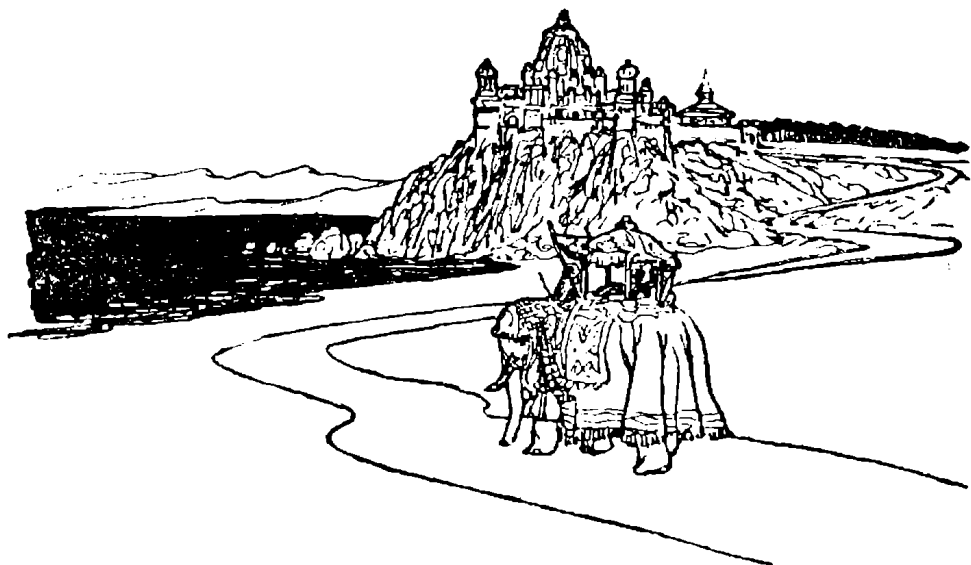
Începui apoi să vorbesc cu Tala. Ea avea o vorbă caldă și catifelată, care îmi deschise inima și mă făcu să tremur, ca-n zilele când pentru întâia oară vorbisem cu Sarojini. Aflai că soțul ei e dus cu o corabie de mărfuri la Karikal, dar de acolo era hotărât să treacă înainte, oprindu-se în toate porturile Indiei și să ajungă până spre limanurile Arabiei. Înțelesei deci că nu va putea veni decât peste cincisprezece sau douăzeci de săptămâni. Aflai apoi că omul acesta era un fel de ciot cu chip de om, urât ca o buturugă de cedru și rău ca un tigru și că nu avea în casă cu ea decât două femei, care o slujeau, dar care îi erau atât de credincioase, că nici biciul, nici fierul înroșit nu le-ar fi smuls din gură vreo taină a stăpânei lor.

Îndulcisem și eu glasul și căutam să intru tot mai mult în inima acestei făpturi gingașe, ai cărei ochi galbeni-verzii

alunecaseră atât de grei în sufletul meu, că răscoliseră toată liniștea pe care o așezasem, zi cu zi, de câțiva ani în adâncul meu.

Începui să simt o nouă fericire.

Ajunserăm pe țărmul mării și poruncii mahutului să îndrepte mersul elefantului de-a lungul apei. Ziua era minunată. Un vânt răcoros sufla din spre largul albastru, iar calea se întindea netedă înaintea noastră.

— Inel cu safir, zisei eu printre dinți, vreau să mai merg ca vreo jumătate de ceas și să găsesc apoi un zid de stânci, deasupra cărora să fie clădit un castel încântător, într-o grădină de palmieri fantastici, de cactuși răsfățați în soare și de flori nemaivăzute. Să am covoare delicioase, vase de aur, mese bogat încărcate și robi mulți, să mă slujească.

Și dorința mi se împlini. Tocmai povesteam frumoasei Tala de frumusețea căderilor de apă a minunatului Nil și a grădinilor din El-Khazzam, pe care le văzusem de atâtea ori anii trecuți, când în fața noastră, la depărtare de un sfert de ceas, începu să se vadă, deasupra unor stânci, verdele palmierilor și vârfurile ascuțite ale turnurilor unui castel strălucitor.

— Ce se vede acolo, atât de frumos? întrebă Tala cu

uimire.

— Castelul meu, prințesă! răspunsei eu. Ai să-l vezi numaidecât.

Tala se umplu, parcă, de o fericire neașteptată. Ochii i se măriră. Măinile i le simții tremurând și obrajii începură să-i dogorească.

Când ajunserăm în fața castelului, mirarea îi fu atât de mare, că mă apucă de braț și se lipi de mine, neștiind ce să privească mai întâi.

Era un castel cu totul altfel decât palatul cel cu douăzeci și două de turnuri de pogodă pe care îl făcusem pentru Sarojini și pe care i-l lăsasem ei, ca să-și aducă aminte de mine, și care și acum e în ființă, acolo, în grădinile Rajahului care va mai fi domnind peste țara Nepalului.

Castelul de acum avea numai șase turnuri, toate ascuțite ca niște spăngi îndreptate spre cer și fel de fel de balcoane înflorate și ferestre umbrite cu mătăsuri galbene și roșii.

Ah, Yzori și Mira, multe mi-au fost zilele! Mari sunt vrăjitoriile zeilor și prea curgătoare viața!

Am cunoscut și aici, în palatul acesta frumusețea de a trăi și am avut numai cuvinte bune în gura mea. Am trimis într-una din zile pe Tala la ea acasă, ca să orânduiască cele ce va crede și să spună slujnicelor că se duce la o soră a ei, în alt oraș, de unde se va întoarce peste câteva săptămâni. Dar săptămânile au curs ca o năvală, una peste alta, căci vremea întotdeauna prigonește fericirea oamenilor. Iar într-o dimineață, făcând socoteala timpului, ne întunecărăm de necaz, căci trecuseră treizeci și două de săptămâni, fără să știm cum.

Soțul frumoasei Tala se întorsese de mult acasă și așteptase în zadar întoarcerea ei. Tala era fericită cu mine, dar știa că datoria ei era să fie acasă și se găsea acum în cea mai mare încurcătură, neștiind cum să mă împace pe mine, pe care trebuia să mă părăsească, și cum să înfrunte supărarea de tigru a soțului ei, căruia îi datora totul, după legile omenești. Era un fel de împărțire a inimii ei între doi

bărbați și fu pentru mine o durere, care mi se înfipse în carne ca un vârf de cuțit.

Două zile nu făcurăm altceva, decât socotirăm împrejurările și căutarăm dezlegarea plicticoasei întâmplări. Bineînțeles că, în tot timpul acesta, iubirea noastră fu și mai aprinsă, iar pe lângă cele două zile de gândire mai curseră și alte șapte de negândire, alte zile numai de vis și de dragoste fără seamăn.

În timpul acesta, oameni de tot felul trecură pe drumul ce ducea în sus pe malul mării, iar unii din ei își vârâră capul prin gratiile porții, să vadă ce casă aurită strălucește atât de minunat și ce grădină mândră a crescut ca din vrajă pe stâncile cele roșii ale țărmlui răpos?

Întâmplarea aduse și pe unii care cunoșteau din copilărie pe Tala și vai! nu mică le fu mirarea zărind-o plimbându-se cu mine pe tainicele poteci și printre florile cele minunate ale grădinii. Vestea zbură apoi din gură în gură și tot orașul știu de fuga soției neguțătorului Anil cu un bogat necunoscut.

Într-o dimineață auzirăm zgomot mare la porțile castelului. Sute de glasuri urlau să deschidem. Tala sări din pat înspăimântată și se uită pe fereastră, fără să înțeleagă bine ce s-a întâmplat și fără să vadă că-n capul mulțimii de la poartă era Anil, soțul ei, turbat de mânie.

— Zastra! îmi strigă ea. Ce e cu această mulțime, care vrea să năvălească peste noi?

Eu, care aveam inelul meu cu safir și care puteam să mă scap de plictiseală, numai cu două vorbe, o privii zâmbind liniștit și o chemai lângă mine.

— Nu e nimic, Tala! îi spusei. Pe toți acești oameni pot să-i împrăștii ca pe niște potârnicchi. Lasă-i, să vedem întâi ce vor?

Lovii atunci cu un ciocan de argint într-un gong și un dobi, înalt cât ușa, intră în odaie.

— Ibar, zisei eu, du-te la poartă și întreabă, ce vor acești oameni care bat și strigă atât de tare, că ne-a stricat somnul?

Ibar ieși și se duse la poartă, să-și facă datoria. Dar

mulțimea urlă și răcni și mai tare, iar cuvintele lor le putui auzi și eu.

— Deschide poarta, ori îți crăpăm capul!

— Stăpânul meu, Zastră și cu soția lui, Tala, vă poștește să tăceți din gură și să-i lăsați să doarmă! zise dobiul Ibar, fără să se tulbure.

— Tala e soția mea nu a lui! țipă atunci un bondoc de om, gras cât un burduf, bătrân, cu ochii bolboșați ca de broască și cu fața roșie ca sângele. Auziți ce vorbă îmi trimite, oameni cinstiți. El să doarmă cu Tala, iar eu și voi toți să le facem liniște. Asta e nemaiauzit!

Eu bufnii de răs, iar Tala începu să tremure ca o piftie.

Chemai atunci pe Yanavani, un dobi uriaș, și-l trimisei și pe el la poartă, să spuie acestor nepoștiți, că tocmai peste o săptămână am zi de primire, iar cei care vor urma să urle și nu vor pleca numaidecât, vor fi aruncați în mare.

Strigătele și urletele furioase ale mulțimii nu se potoliră însă nici după sosirea lui Yanavani. Ba încă și mai tare se întetiră. Câțiva încercară chiar să sară peste porți. Yanavani nu așteptă decât atât. Pe cel dintâi care sări, îl apucă cu o mână de fundul pantalonilor și îl repezi pe deasupra porții aruncându-l drept în valurile mării. Al doilea și al treilea pățiră la fel, în câteva clipe.

Burdiful cel bătrân de Anil făcea spume la gură. Își sfărâma mâinile bătând în poartă și striga ca un nebun tot ce-i venea la gură, împotriva Talei și împotriva mea.

Yanavani auzindu-l, nu mai putu răbda și deschise poarta. Mulțimea se repezi atunci în grădinile castelului. Dar dobiul Yanavani puse mâna pe Anil și întorcându-l cu fața spre cetatea Yanaonului, îi croi un picior în spate, de-l făcu să zboare jumătate calea până la oraș, fără să se mai obosească. Cât despre restul de derbedei ce intrară în curte Ibar singur fu de ajuns, să-i cotonogască cu un ciomag și să-i silească să se ducă jucând tontoroiul, ca să ajungă pe Anil.

Urmă după aceasta, la castel, o mare petrecere. Sute de cântăreți cu țimbale, cu trâmbițe, cu tobe și cu fluiere de abanos făcură să răsune, în sălile cele mari de

marmură, toată veselia și tristețea Indiei și sute de dănțuitoare împodobite cu mărgele scumpe, cu paftale de rubine și smaralde, cu lanțuri de mărgăritare pe trup și cu sariuri de mătase, de toate culorile, jucară până căzura de oboseală și până când și eu și Tala le spuserăm să sfârșească.

Din ziua aceea Tala nu se mai gândi să plece și se apropie și mai mult de sufletul meu. Zece săptămâni curseră apoi ca o închipuire peste viața noastră, cu zile de lumină nesfârșită pentru inima mea și cu ceasuri de tăcere adâncă, ce spun mai mult decât toate cărțile celor ce știu să gândească. Ah, dacă aș fi știut însă că sfârșitul mării noastre iubiri era așa de aproape! Fiorosul de Anil, care plecase gonit cu piciorul în spate, nu se gândea decât la răzbunare.

Într-o zi strigă la poarta castelului o vânzătoare de fructe. Ea avea un coș încărcat cu cele mai frumoase roade ce pământul Indiei putea să rodească. Portocale roșii, piersici galbene și violete, mari cât pumnul, smochine verzi, chitre aurii, nuci de cocos, prune de Parachinor, migdale de Jaipur, străluceau la lumina soarelui în coșul ei, ca o ademenire blestemată. Tala porunci să-i dea drumul în curte și cumpără tot ce avea vânzătoarea, care se și grăbi să plece.

Cine ar fi crezut că toate aceste roade să fie otrăvite?

Tala mușcă o piersică și căzu ca mușcată de o viperă veninoasă. Până să o vadă cineva și până să sară să-i dea vreun ajutor, ea începu să se zgârcească de durere și-și dete sufletul. Biata mea Tala! Cât am plâns atunci!

Am cerut inelului cu safir să-mi ridice castelul din acel loc și m-am dus în zdrențe de riot în cetatea Yanaonului, unde am intrat în templul lui Siva și am plâns trei zile. Un pandi din templu mi-a vorbit atunci despre sufletul omului și am înțeles pentru totdeauna, și ce este sufletul și ce este viața și ce este moartea, căci toate se confundă în ființa lui Brahma, Cel ce umple universul și încă îl întrece cu nesfârșit de mult, fiind Cel mai necunoscut din tot ce este mai necunoscut.

— Ființa Lui care a fost Cea dintâi și care cuprinde totul în Sine, este singura care există într-adevăr! îmi spuse pandiul. Această lume nesfârșită este El. Toate lumile nu fac decât una cu El, căci ele nu sunt decât prin voința Sa, voința veșnică, înăscută în toate lucrurile.

IV

Doi ani după aceea, rămăsei la Yanaon și fui cel mai zelos discipol al fachirului Nabhapetra.

Am învățat de la el mii de stihuri din Rig-Veda, din Sama-Veda și din Yadjur-Veda. Am aflat rosturile cele mari ale înțelepților. Am învățat cum se stă nemâncat și nebăut săptămâni de zile și cum să mă culc pe scândură, în nemișcare de moarte, lăsând să mă scoboare și să mă zidească în adâncul pământului, de unde să mă dezgroape peste patruzeci de zile, ca să-mi arăt astfel puterea voinței. Am învățat să fac să răsară sămânța, să crească, să înflorească și să rodească în două ceasuri, sub căldura și puterea ochilor mei. Am învățat cartea lui Manus și a lui Bagavata Purana și, mai presus de toate, am învățat să gândesc.

Când am plecat din casa lui Nabhapetra, acesta m-a strâns în brațele lui ca pe copilul lui însuși și s-a uitat după mine plângând până am dispărut din ochii lui pe drumul ce duce afară din cetate.

Timpul celor doi ani, petrecut la Yanaon, ștersese din sufletul meu durerea ce o avusesem la moartea frumoasei Tala și îmi oțelise simțurile. Credeam chiar că nu voi mai iubi în viața mea. Știam să vreau orice. Mă aruncam în toate primejdiile și-mi porunceam toate încercările.

Apucați pe drumul ce duce în inima țării și ascultați păsurile oamenilor. Vindecați bolnavi, împărțiți bani, dați tot felul de sfaturi.

Într-un sat uitat de lume, în fundul unor văi, stam într-o seară cu lună, uite ca și acum, și cântam un cântec, pe care îl învățasem de la Nabhapetra.

Aerul era cald și parfumat de flori. Casele se îngropaseră în întunericul pomilor și, doar ici-colo, scoteau câte un vârf alb, lăsându-și-l înecat de lumina lunii.

Era parcă o poveste vie, o rugăciune din Rig-Veda și un cântec tot ce vedeam.

Când sfârșii de cântat, băgai de seamă, în umbra unui platan, o vâlvă albă că se mișcă. Mă uitai mai bine. Era o fată. Mă făcui că n-am văzut-o și cântai un alt cântec, un

cântec chemător de dragoste. Știind că sunt ascultat, îmi dădui osteneala să cânt cu cel mai frumos glas al meu, muind din când în când cuvintele în șoapte și îndulcindu-mi viersul, sau întărind cântarea, ca o vrajă luminoasă și caldă, pentru a pătrunde mai adânc și mai sigur în sufletul fetei, pe care nici măcar n-o cunoșteam. Oh, Sarasvati, Zeiță atotateștiutoare, poate numai tu ai căutat să pătrunzi în fundul ființei mele, ca să știi de ce cântam așa și de ce voiam să plac acestei biete fete! Căci fata s-a prins ca un pește în plasă și m-a iubit cu cea mai aprinsă dragoste ce am văzut vreodată. Era o fată cu obrazul catifelat și brun, cu gene lungi, cu pleoape grele, cu o gură mică și rotundă ca o vișină și o chema Șandేశ. S-a apropiat de mine cu încredere și s-a așezat pe pământ ca să mă asculte. Eu i-am zâmbit cu bunătate și apoi i-am vorbit. I-am spus că viu de departe, ca am fost la Yanaon de am învățat și că acum îmi caut rostul vieții.

- Ce știi să faci? mă întrebă ea.
- De toate! îi răspunsei eu într-un surâs visător.
- Cum de toate? făcu ea râzând.
- Tot ce poți să-ți închipui și tot ce nici nu poți să visezi.

Ea râse, arătându-mi niște dinți albi, ca mărgăritarele.

Ah, ce noapte minunată a fost! Vă închipuiți și voi că toată noaptea aceea mi-am petrecut-o vorbind cu ea. Avea fata aceasta o minte ageră și un suflet duios, cum prea rar se găsește.

Luna, platanii, noaptea, miresmele florilor, vârfurile cele albe ale caselor, cântecul meu și apropierea noastră unul de altul făcură din cunoștința noastră o poveste de dragoste, frumoasă ca un vis. Când lumina zilei începu se ivească, eram amândoi istoviți de vorbă și de frumusețea vieții.

Ea se duse să se culce acasă, la părinți. Eu mă întinsei pe pământ și dormii gândindu-mă la ea, la mica mea Șandesh, care peste două săptămâni deveni mireasa mea dragă.

Trec prea repede, poate, peste împrejurările care ne-au adus pe drumul de mirt și trandafiri albi al nunții, dar e lesne de înțeles că toate au fost un lanț înflăcărat de întâlniri și vorbe de iubire, cu care ne-am legat și ne-am strâns sufletele ca într-un crug de argint. Am lăsat ca totul să fie așa cum se petrece de obicei, în partea aceasta a Indiei. Nu i-am vorbit miresei mele niciodată de puterea inelului meu, nici nu i-am făcut vreun alt dar decât flori. I-am umplut casa, în fiecare zi, cu cele mai frumoase matiole albastre, garoafe de Nagpur și mimoze de Baroda, pe care îi spuneam că le culeg din crâng și am căutat să văd dacă mă iubește numai pentru ființa mea.

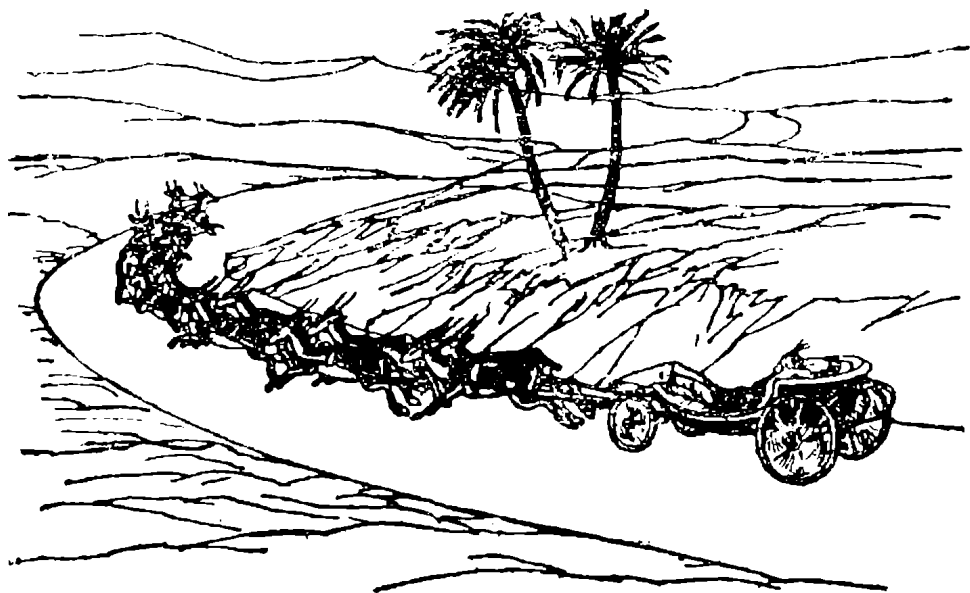
De data asta curățenia de suflet era singura noastră stare, pe care se așezau de acum zilele noastre.

Luând-o pe Șandesh nu cumpăram marfă și nici nu împrumutam dragostea datorită altuia, ci îmi împodobeam inima cu floarea cea mai senină a sufletului ei.

După trei zile de la nuntă, într-o dimineață, pe când Șandesh dormea, ieșii afară din căsuța săracă, în care ne adăposteam și cerui inelului meu cu safir un cărucior de argint și cristal, picat cu diamante și pietre scumpe și tras de douăsprezece gazele, bălaie ca aurul, înhămate în frâie de fir și mânate de doi copii cu aripi de fluturi, îmbrăcați în haine de purpură. Cerui apoi pentru Șandesh un veșmânt

alb de mătase ușoară ca aerul, o panglică de argint cu care să-și lege capul, un sari albastru ca cerul, cusut cu flori de glicini și o pereche drăguță de pantofi de argint. Cerui apoi, ca pe vârful munților ce se vedeau în zare, să-mi facă un castel de flori albe, în care să găsesc tot ce poate încânta inima unui om.

Și toate mi se făcură.

Așezai atunci veșmintele frumoasei Sandeș pe căpătâiul ei, pusei alături un mănunchi mare de flori albe înmiresmate, împrăștiați în toată casa flori din belșug și așteptai pe iubita mea să se deștepte.

Ochii lui Yzori și mai ales ai Mirei erau plini de vedeniile ce Zastră izvodea.

— Ah, ce bucurie trebuie să fi cuprins pe Șandeeș, la vederea acelor veșminte, strigă Mira.

— Negreșit că da, zise Zastră. Când le văzu, i se păru că visează. Era tot ce văzuse ea mai frumos pe lume. Se îmbracă, se uită într-un ciob de oglindă, ca să se vadă și întinse apoi brațele, să mă cuprindă.

— Mergem acum la casa noastră, Șandeeș, zisei eu. Ai să vezi ce casă minunată avem. Ia-ți rămas bun de la

părinți și de la râpele satului în care te-ai născut. Afară ne așteaptă căruciorul de argint și de cristal, cu care vom pleca.

Șandesh se uită la mine și nu știu ce să creadă. Dar gazelele scuturără gâtul și se auziră clopoțeli hamurilor de fir. Ea deschise ușa și văzu lângă prispa casei căruciorul cel minunat strălucind de frumusețe, iar la porțile casei vreo sută de copii și o mulțime de femei și de bărbați, care se strânseseră, să vadă ce trăsură minunată se opriese la ușa noastră.

Eu îmbrăcai niște veșminte albastre de mătase, un turban galben pe cap și îmi prinsei pe șoldul stâng un iatagan de aur.

Când ne urcarăm în căruciorul de argint, cei doi copii cu aripi de fluturi de dinaintea trăsurii plezniră din bice de foc și gazelele ieșiră în goană pe porțile deschise și luară drumul munților, pe când satul întreg urla de bucurie la vederea acestei minuni.

Drumul ne-a fost o încântare și o fericire. Am trecut prin sate, în strigătele tuturor celor ce ne vedeau, am străbătut câmpii de flori de ciclamen, lanuri de orez, păduri de cedri și de abanoși, ape argintii ce veneau din munți clocotind spumoase și am ajuns către seară, pe căi șerpuite, deasupra creștetului celui mai înalt din piscurile pe care le vedeam de jos ca niște vârfuri înfipse în cer.

Aici era castelul de flori.

Se vedea de jur împrejur panorama albastră a văilor și a crestelor cu brazi și molifiți de tot felul, iar în mijlocul măreției firii, castelul, ce părea un uriaș mănunchi de flori de sticlă strălucind în soarele galben ce începuse să se ascundă.

— Nu mai plec de aici! strigă Șandesh luându-mă de mână. De ce nu mi-ai spus că ești un om așa de strălucit?

— Pentru că nu m-ai fi iubit, ai fi fugit de mine, sau m-ai fi iubit pentru strălucirea mea, pe când eu am vrut să mă iubesci numai pentru sufletul meu. Acum însă pot să-ți arăt, tot ce am aici și când te vei plictisi de cele de aici, te voi duce în Lahor, în Patiala, în Meerut și în Ceylon, unde

am alte castele și unde vei trăi ca cea mai fericită femeie din India.

Să vă mai spun că șederea noastră aici a fost o mare sărbătoare și un adevărat ospăț de dragoste? Ați înțeles, desigur, că nu aveam altă treabă decât să ne plimbăm, ziua în căruciorul de argint, tras de gazele, care ne ducea pe căi neumblate, prin toate împrejurimile fermecătoare care se întindeau cât vedeam cu ochii, iar seara să mâncăm la mese, slujite de dobi și biste, cele mai bune mâncări, aduse pe talere de cristal și de aur, să ascultăm muzicile pe care le trimiteam câteodată să cânte de pe colinele învecinate, sau să privim de pe terasă cerul înstelat, care ne amintea de întâia noastră noapte și ne făcea să ne iubim și mai mult.

Șandesh schimba în fiecare zi veșmintele. Sariurile cele mai strălucitoare îi împodobeau umerii.

Fericirea era o lege necălcată de nimic și de nimeni pe aceste locuri sălbatice, unde picior de om străin nu călca. Soția mea nu-și arăta niciodată dorința de a schimba viața aceasta, care se scurgea așa după cum Zeița Durga poruncise, când îmi dăduse inelul cu safir. A fost poate cea mai curată fericire pe care am trăit-o în viața mea, o fericire nepătată cu niciun dor amar, cu niciun gând împotrivit, cu nicio vorbă zavistioasă spusă de vreunul din noi. Câți ani am stat aici, nu pot să mai știu, căci n-am vrut să-i mai număr. Iar când am scoborât din munți aveam obraji scobiți și părul nins de zăpada vârstei.

Oh, Brahma! marele meu Zeu! Mi-ai dat ani mulți, ca să Te înțeleg și să cuvântez de tine întoate zilele mele! Ai dat ani și acestei ființe curate, care s-a numit Șandesh și care a ieșit în calea mea, ca să mă facă să simt fericirea trimisă de Tine! Dar n-ai vrut să-i dai și ei atâția ani ca mie și mi-ai luat-o într-o zi, când ai socotit că zilele ei s-au încheiat! Cum era să cârtesc când știam că vine de la Tine? Am plâns numai, căci plânsul este al oamenilor. Știam numai că în Tine această lume este închisă, că Tu ești răspândit și Cel țesut în toate ființele și lucrurile, sub felurite chipuri ale existenței. Știam că Tu ești Cel care fiind de nicăieri și

neizvorât din nimeni și din nimic și din pricina căruia sunt toate, ești Cel care nu poate să fie înțeles, nici de noi și nici de Zeii înșiși și că tot ce moare, se întoarce în Tine și devine cu Tine deodată, acel izvor de mișcare fără sfârșit și care a fost înaintea tuturor care sunt.

V

Am scoborît, încă de atunci, din munți și nu m-am mai suit înapoi.

Am lăsat acolo castelul de flori, să se năruiască și să se acopere de vreme. Am lăsat gazelele să se ducă cu căruciorul de argint, să se întoarcă la Zeița de unde veniseră.

Am mers apoi într-un sat, la marginea lacului Balaji și am rămas acolo mai mult de șapte ani, îmbrăcat iarăși în zdrențe, așa cum eram în vremea când am întâlnit pe Șandesh. Mi se părea că nu mai doream nimic, decât liniștea, deși nu mă simțeam de loc îmbătrânit. Se vede că sufletul meu, după moartea acestei din urmă soții, era obosit și avea nevoie de tăcerea sublimă a firii și de reculegere.

Dar într-o zi mă pomenii cu un papagal verde, de o mărime neobișnuită, că se oprește din sbor și se așează pe craca unui migdal înflorit, la doi pași de mine.

— Zastra!... mă strigă el. Tu ești.

— Eu sunt, îi răspunsei plictisit. Ce vrei?

— Papagalii din țara mea au auzit de înțelepciunea și de inelul tău minunat și vor să vii în pădurea noastră, să le arăți și lor puterea ta, căci îți vor fi recunoscători.

Stătui și mă gândii puțin, apoi îi răspunsei:

— Am să viu, papagalule. Cum te cheamă pe tine?

— Bim-Bam! îmi răspunse el.

— Și unde e pădurea voastră, Bim-Bam?

— Pe coastele ce se ridică deasupra văii Kathmandu.

— Sunteți mulți?

— O! cine poate să știe? Toată pădurea e plină de papagali. Noi nu ne numărăm ca voi oamenii, pentru că nu plătim bir nicăieri. Și-apoi nici nu știm să numărăm decât până la zece. În privința asta, cred că suntem mai fericiți ca voi, care vă bateți capul cu tot felul de învățături.

— De! zisei eu îngăduitor. Poate că ai dreptate. Dar ia spune-mi, de câta vreme ai plecat din țara ta?

— Din pădurea noastră? De patru săptămâni. Am zburat iute și sunt destul de obosit.

— Ei lasă, că la întoarcere te duc eu în cârcă. Hai, Bim-bam, suie-te pe umărul meu și cât oi zice „pește” suntem acolo. Prinde-ți bine ghearele de haina mea. Dar vezi, să nu-ți înfiți acele și-n carnea mea, căci se poate întâmpla să mă doară.

Bim-Bam zbură pe umărul meu și se apucă zdravăn cu ghiarele de cămașa mea, destul de ruptă, adăugând câteva găuri noi. Dar nu-mi păsa mie de asta. Eram foarte minunat să știu ce va ieși din această întâmplare.

Vorbii apoi cu inelul meu, și cât ai clipi din ochi, fui cu Bim-Bam într-un luminiș din pădurea Kathmandu, înainte de a fi sfârșit el de zis „pește”.

Papagalul începu apoi, să strige din toate puterile lui:

— Kra! Kri! Kro! Krri! Krrri! Kriii! Kara-Kri-Kri!

Și o mulțime de papagali se strânseseră în-jurul lui strigând cu toții de mă asurziră:

— Kri! Kora! Krri-ri-ri! Kora-ra! Kri-Kara- Ko! Kara-Ko-ro!

Și din toată pădurea fâlfâiră aripile tuturor papagalilor,

care se chemau între ei și se adunară în jurul meu, pe toți copacii dimprejurul luminișului, sute de mii de papagali, de toate vârstele și de toate colorile. Erau papagali albi cu burta și creasta roșie, papagali albaștri cu ciocuri albe, papagali verzi cu capul galben, papagali vineți cu gâtul trandafiriu, unii mari cu ciocuri încârligate, alții mici cu priviri galeșe, alții pui tineri, iar alții ghiuji bătrâni, babalâci de sute de ani, căzături care au colindat toate țările cu câte un flașnetar, de-au scos bilete de noroc la oameni, sau au trăit robiți în casele bogaților din Europa, mâncând numai semințe de floarea-soarelui, până n-au mai putut. Erau, ce să vă mai spun, din toate neamurile papagalicești cu miile.

Bim-Bam vorbi atunci în fața tuturor:

— Iată aici pe Zastra Fachirul, care a primit să vie să vă vadă, și vă arate câteva din minunile lui.

— Kri! Kra! strigă toată păpăgălimea deodată. Urrraaa!

...

Eu zâmbii. Era așa de neașteptată și de veselă această adunare de păsări vorbitoare, că îmi veni chiar să râd cu lacrimi, dar nu vrui să par că-mi bat joc de ele și mă ținui cât putui.

— Papagali frumoși! le zisei eu. Mi-ar fi fost drag de multă vreme să fiu în mijlocul vostru, căci totdeauna mi-au plăcut papagalii. Mi-a lipsit însă prilejul. Acum că v-am văzut și că mă găsesc aici cu voi, vreau să vă bucurați de cele ce vă voi arăta. De aceea cer inelului meu cu safir, ca să vă dea fiecăruia în cioc câte o smochină, ca să vedeți fiecare că cele ce spun și fac eu nu sunt doar minciuni.

Și pe dată cererea mi se împlini. Toți papagalii se pomeniră cu câte o smochină dulce în cioc. Eu așteptai cu răbdare, ca fiecare să sfârșească de mâncat micul dar, și vorbii din nou cu inelul:

— Inel cu safir, fă aici, în mijlocul luminișului din pădure, un castel pentru papagali. Să fie înalt, să fie turnat din cristal și cu acoperișul sticlind în colori de curcubeu, iar în el să poată toți papagalii din pădure să-și afle adăpost, când furtunile și ploile s-ar înțeți.

Cât ai clipi din ochi, castelul papagalilor, frumos cum nimeni n-ar fi crezut și nu și-ar fi închipuit se întruchipă în mijlocul luminișului, turnat cu totul din cristal, cu o boltă mare la mijloc, sticlind și pe dinăuntru și pe dinafară în culori de curcubeu scânteietoare, iar pe pereți, în toate părțile, fel de fel de cutii aurite pline cu semințe, fructe și bunătăți de cofetărie.

— Aaa!... Aaaaa!... Aaaaaaa!... făcură toți papagalii, în limba lor. Ura Zastra! Să trăiești!

Era un zgomot, că-mi urlau și-mi bubuiau urechile.

Eu făcui, atunci, un semn cu mâinile și apoi zisei din nou:

— Inel cu safir, fă pe locul acesta o fântână cu ape săritoare, ziua să strălucească, noaptea să lumineze cu fel de fel de lumini!

Și inelul mă ascultă.

În fața castelului se făcu un bazin de marmură de porfir, cu o mulțime de fântâni, din care țâșniră deodată, în toate părțile, șuvoaie de apă rece, iar stropii lor fură luați de vânt și se împânzi aerul cu lumina și răcoarea lor, pe când soarele își jucă în ce fel și chipuri de curcubee.

— Aaaa! Aaaa!... strigară papagalii.

— Inel cu safir, zisei eu din nou, fă-mi un balet cu cele mai frumoase baletiste, care să joace după o muzică nevăzută.

Din aer se auzi atunci ca un țârăit de greer, o muzică așa de fină și de dulce, care se prefăcu apoi în sunete catifelate, în tonuri înfrigurate și în note din ce în ce mai tari, iar din ambra pădurii, din toate părțile, răsăriră sute de ființe străvezii care începură să joace, la început mai lin și mai molatic, apoi mai desmorțit, mai cutezător, apoi năpraznic și sălbatic, întărindu-se odată cu muzica, deșirând din jurul lor văluri de toate colorile, aruncându-le în sus, trăgându-le în jos, legănându-le și zbatându-le, într-o furtună desperată, ce încetul cu încetul se potoli și dispăru topindu-se în aer, odată cu cele din urmă sunete ale muzicii.

Papagalii strigară și urlară pe toate glasurile, în semn că le-a plăcut. Eu mă despărții de ei și le zisei:

— Cred că a fost frumos, scumpii mei papagali. Acum vă las și să ne vedem cu bine!

— Kra! Krriii!... strigară ei într-un tunet de glasuri. Să trăiești, Zastră! Să trăiești, tătucule.

Bim-Bam sări pe umărul meu și-mi cârâi la ureche fel de fel de mulțumiri și promisiuni, până când mă hotărâi, în sfârșit, să dispar. Din toată această curioasă întâmplare, eu rămăsei însă cu gândul la baletul din pădure. Dănuțitoarele acelea îmi plăcuseră atât de mult, încât îmi rămaseră înfipite în inimă.

Când se înseră, mă așezai pe marginea lacului și privii apusul soarelui, înneccându-se în valurile apei.

— Inel cu safir, zisei eu, adu-mi din nou baletul care a jucat în pădure și fă-l să joace iarăși, așa cum a mai jucat!

Baletul se ivi din nou, întâi străveziu și nenedumirit, apoi ca un șir de umbre palide, apoi din ce în ce mai luminos, până când se umplu pământul de chipurile lor, proaspete și surâzătoare, de mlădierile lor moi, de voioșia lor sprintenă, de strălucirea lor veselă și nesfârșită.

Am stat și am privit o seară întreagă. Cu cât priveam stolul acesta neastâmpărat, plin de suflet și viață, cu atât creștea în mine neînțelesul.

De unde vin acestea toate? Cum de se întruchipează din aer și din nimic, ca din minune, castele și palate și

elefanți albi și baletе cu ființe atât de delicate? Sunt, într-adevăr, acestea toate? Sau vin din jocul închipuirii mele? Odată am sărutat pe una din aceste dănțuitoare, i-am simțit trupul în mâinile mele și i-am deslușit dogoarea caldă a răsuflării pe obrazul meu. Trebuie deci, să cred în adevărul ființei lor.

Ah, Sarasvati! Ce ademenitoare judecată!

Și totuși așa e!

Din vecii vecilor totul există sub un chip nevăzut de ochii noștri, iar această existență e mai sigură și mai adevărată, chiar fără să fie văzută și simțită de noi, pentru că ochii noștri sunt făcuți ca să vadă numai amăgirile. Ha, ha!... Acesta e adevărul! Că este adevărat, ceea ce nu este adevărat! Înseamnă deci că nu este nimic din tot ce ne pare că este, că are ființă tot ceea ce credem că nu are ființă. Da, da, da!...

Și Zastră rămase pe gânduri, privind cu ochii în golul nesfârșit al cerului.

— Zastră! strigă Yzori. Ce ai? Nu vrei să ne mai spui povestea? Ce ai mai făcut după ce te-ai săturat privind jocul dănțuitoarelor?

— Am cerut inelului meu, să-mi facă un palat, în care să rămână cu mine pentru totdeauna toate aceste frumoase copile cu trupuri moi și mlădioase, ce surâdeau atât de dulce!

Ah, copii! Voi sunteți niște copii! Niște sugari! Chiar și mai puțin! Niște frunze de talip, din acelea care cad în jurul nostru! Ce știți voi? Nici Sarojini, fata Rajahului Afrid, nici Tala, soția lui Anil și nici măcar Șandesh, fetița săracă, cu sufletul ca roua florilor, n-au cunoscut atâta dragoste, cât au cunoscut toate aceste dănțuitoare, pe care le-am făcut soțiile mele. Am trăit. Acuma sunt bătrân. Am obosit și am dat înapoi Zeitei Durgha inelul cu safir, căci nu mai doresc nimic. Am în mine toată lumea! Port în sufletul meu toate darurile lui Brahma și voi trece în ființa Lui veșnică fără să-mi pară rău. Colțul acesta din Ceylon îmi dă astăzi mai mult decât îmi da altădată toată India și tot lungul și latul pământului pe care l-am călcat.

Sunt fericit, Yzori și Mira! V-am spus și vouă fericirea mea. Acum duceți-vă și priviți de pe stânci valurile mării. Pământul e frumos, în toate colțurile lui, căci peste tot e Brahma și nu pământul vă place și nici valurile mării. Pământul e frumos, în toate colțurile lui, căci peste tot e Brahma și nu pământul vă place și nici valurile mării, ci vă place Brahma, în toate chipurile în care El se arată!

Yzori și Mira se ridicară, să plece.

Amândoi erau năuciți de povestea lui Zastră și mai ales de învățătura lui.

— Ce zici tu, întreabă Mira încet, după ce se depărtară de Zastră. E adevărat tot ce a spus?

— Nu l-ai auzit? răspunse Yzori. El zice că e adevărat, tot ce nu e adevărat!

— Nu înțeleg ce e asta.

— Nici eu. Auzi valurile! Ascultă-le! Ah, ce frumos e aici! Privește luna, cum se răsfrânge în apa mării! Parcă e un pod de argint de aici și până în fundurile zării! Mira, spune-mi dacă mă iubești!

Mira îi dădu mâna. Yzori o privi în ochi. Și, sub privirile liniștite ale lunei, amândoi își apropiară buzele și se sărutară, pe când musonul le flutura părul în toate părțile.

Apărută în Editura CUGETAREA - GEORGESCU DELAFRAS